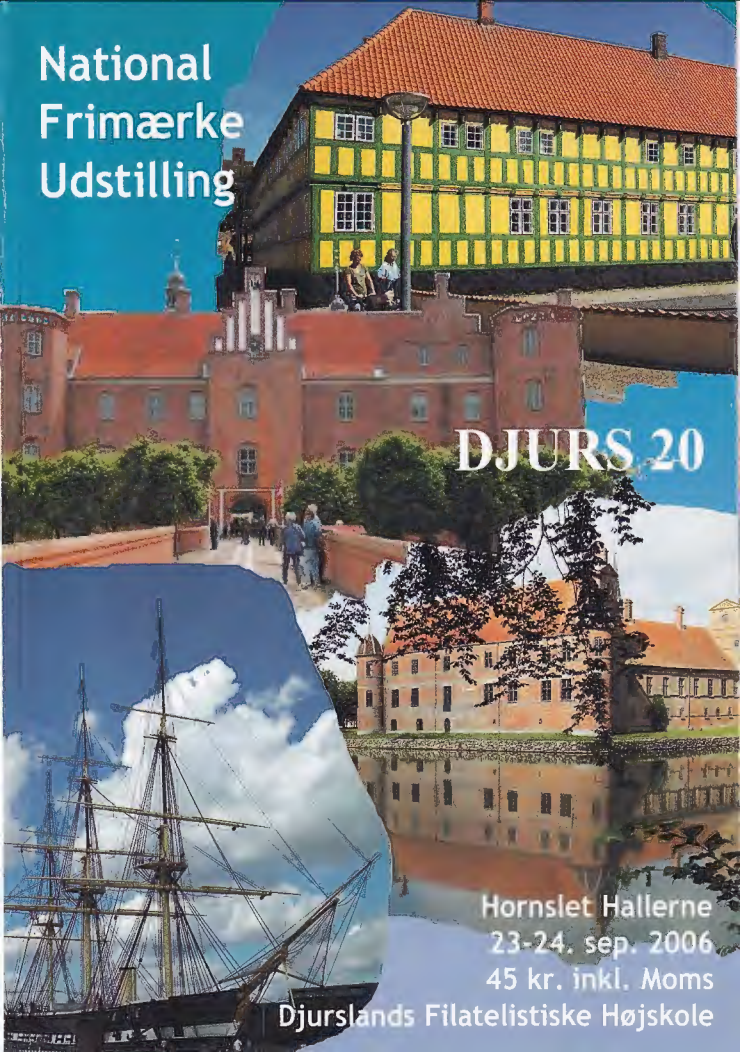

National Frimærke Udstilling

DJURS 20

Hornslet Hallerne
23-24. sep. 2006
45 kr. inkl. Moms

Djurslands Filatelistiske Højskole

Velkommen til Rosenholm

Det er mig en stor fornøjelse at byde velkommen til den store Nationale Frimærkeudstilling i Hornslet Hallerne i weekenden den 23.-24. september 2006.

Vi har et meget aktivt forenings- og fritidsliv i Rosenholm Kommune, og netop Hornslet Frimærkeklub hører til de meget aktive. Det er anden gang inden for de seneste fem år, at klubben giver sig i kast med en større frimærkeudstilling, denne gang en National Udstilling i samarbejde med tre andre Djurslandsklubber, Grenå, Ebeltoft og Rougsø.

Sådan en stor udstilling kræver en kæmpe planlægning og forarbejde, og der er derfor mit håb, at mange filatelister fra hele landet vil bakke op om udstillingen både som udstillere, men så sandelig også ved at besøge udstillingen. Det fortjener arrangørerne.

Rigtig hjertelig velkommen til frimærkeudstillingen i Hornslet.

*Med venlig hilsen
Richard Volander
Borgmester
Rosenholm Kommune*

ADDO
Appliance Centre

Østjysk Maskincenter A/S

RANDERS
KØJN

Grænåvej 28
Vestergade, 4 B

8500 Randers
8560 Kølind

Tlf. 86 42 63 00
18. 88 28 12 88

Fax 86 42 64 18
Fax 87 74 04 20

oemc@oemc.dk
www.oestjyskmaskincenter.dk

Autoriseret forhandler samt service på nedenstående kvalitetsprodukter

**Massey Ferguson
Fendt
Kuhn
Shaeff**

**Jonsred
Stiga
Simplicity
Husqvarna**

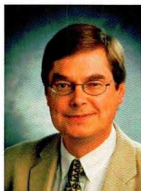
HÅRUP MALERFIRMA

Malermester Jens Vinther Johansen

Delfvej 29, Hårup
8530 Hjortshøj
Tlf.: 86 99 95 20
Fax: 86 99 94 70
Bil: 40 15 45 20
CVR-nr. 78 22 54 16

MIDDELME DANSKE MALERMESTERES GARANTIFØRDELING

Danmarks Filatelist Forbund ønsker tillykke

Glæden var stor da Forbundets bestyrelse for snart 2 år siden modtog ansøgning fra klubberne bag DJURS 20 om at markere den fælles højskoles 20 års jubilæum med en national frimærkeudstilling.

I gennem 20 år har denne særlige aktivitet givet mange samlere fra nær og fjern positive oplevelser, både som deltagere og foredragsholdere.

Den tekniske tilrettelæggelse og gennemførelse kræver en både garvet og trænet organisation, naturligvis bistået af mange klubmedlemmer til at løse de mangeartede opgaver. Initiativet viser hvordan flere klubber ved at slå sig sammen kan løfte endog meget store arrangementer, hvilket er med til at bringe vore nationale udstillinger rundt omkring i landet. Et initiativ som jeg gerne vil opfordre andre klubber til at overveje.

Det er vigtigt for filateliens udvikling, at mange benytter muligheden for at udstille deres frimærker, breve og kort, ikke blot for at vise andre deres "skatte", men - måske især - for gennem arbejdet med opsætning af samlingen, at lære mere om ens egen samling og de emner den beskæftiger sig med.

Inspirationen kommer ikke blot ved at se andres værker, men i høj grad også af at man arbejder med sine egne ting. Ved at tilmelde sig en udstilling, har man fået et fast mål at gå efter, måske det første af en lang række.

Udstillingen DJURS 20 kommer til at favne bredt med både konkurrence og indbudte samlinger, som det bliver spændende at følge.

Jeg håber rigtig mange vil finde vej til Hornslet og nyde stemningen i forbindelse med udstillingen, livet mellem handlerstandene og ikke mindst mellem udstillingsrammerne og dermed få nogle fornøjelige timer i selskab med verdens bedste hobby.

Hjertelig tillykke med jubilæet og held og lykke med udstillingen.

Erik Vermeij
Formand, DFF

TERPLET

Bolig og Erhvervslejemål

Allingåbro-Fausing-Ørsted

86 48 11 37

Åbningstider:

Mandag - fredag kl. 9 - 20

Lørdag kl. 8 - 17

Søndag kl. 10 - 17

fotex

Nordre Strandvej 12-14
8400 Ebeltøft · Tlf. 89 53 10 00

ROSENHOLM EL

ALTID i STØDET!

Aut. el-inst. Mogens Bøgeskov
Borupvej 85, 8543 Hornslet

86 99 65 09

BIL: 20 25 82 22

Alt inden for

**VVS smede-
og blikkenslagerarbejde**

Centralvarme - Vand - Sanitet

Blikkenslagerfirmaet

Ernst Meyer ApS

Tingvej 23, Hornslet

Telefon 86 99 41 67

86 99 41 11

Velkommen til DJURS 20

Med stor glæde byder jeg hermed alle velkommen til Djurs 20, den nationale frimærkeudstilling, der denne gang afholdes på Djursland, fordi Djurslands Filatelistiske Højskole i år har 20 års jubilæum.

Et særdeles godt og effektivt samarbejde mellem højskolen og de eksisterende frimærkeklubber i Ebeltoft, Grenå, Hornslet og Rougsø har resulteret i, at denne udstilling er kommet på benene. I skrivende stund ser det da også ud til, at arbejdet belønnes med den største og flotteste udstilling, der har været afholdt på Djursland i mange år.

Mange frimærkehandlere, postvæsenere, sponsorer og annoncører har ønsket at være med; de tilmeldte udstillingssamlinger er meget vidtfavnende, alle ser spændende ud og præsenterer en kvalitet, der viser filatelen fra sin allerbedste side. Derfor kan jeg med god samvittighed sige velkommen hertil.

På udstillingsudvalgets vegne vil jeg hermed gerne takke alle, der har bidraget til udstillingen, enten økonomisk eller med arbejde. Specielt en varm tak til katalogudvalget og alle de klubmedlemmer, som har brugt meget tid og energi på at få Hornslet hallerne til at danne en smuk ramme omkring denne begivenhed.

Til slut også en særlig tak til alle udstillerne, der med deres eksponater har gjort det muligt for os at arrangere en så seværdig udstilling.

*Hjertelig velkommen
Rudolf P. Krings
Udstillingsformand*

Udstillingsudvalget (højskolens bestyrelse)

Formand Rudolf Krings, Ebeltoft og Omegns Frimærkeklub

Økonomi Hans Urbak, Hornslet Frimærkeklub

Sekretær Søren Chr. Jensen, Randers Filatelistklub

Kaj Jensen, Rougsø Frimærkeklub

Erik Sørensen, Grenaa og Omegns Frimærkeklub

Funktioner

Lars Kruse Andersen, udstillingssekretær

Kresten Jul, jurysekretær

Søren Chr. Jensen, jurysekretær

Ernst Sass Mathiasen, PR og annoncer

Knud-Erik Andersen, web master

Kaj Taasti, kasserer

Kaj Jensen, katalog

Klubformænd Djurslandsklubberne

Rudolf Krings, Ebeltoft og Omegns Frimærkeklub

Peter Jensen, Hornslet Frimærkeklub

Erik Hansen, Rougsø Frimærkeklub

Hanne Andersen, Grenaa og Omegns Frimærkeklub

Djurs 20 juryen

Per Friis Mortensen, juryformand, Hammerum

Frank Gilberg, Fredrikstad, Norge

Frode Vesterby Knudsen, Hobro

Jørgen Jørgensen, Ganløse

Henrik Mouritsen, Oldenburg

Lars Peter Svendsen, Virum

Indholdsfortegnelse

Borgmesterens velkomst	3
DFF formands velkomst	5
Udstillingsformandens velkomst	7
Udstillingsudvalget og jury	8
Indholdsfortegnelse	9
Om Djurslands Filatelistiske Højskole - <i>William Kriegbaum</i>	11
Omkring de lokale posthuse - <i>Kresten Jul</i>	17
Hvad godsarkivet på Trinderup - <i>Erik Torbensen</i>	29
Usædvanlig danske korsbånd - <i>Knud-Erik Andersen</i>	35
Stednavnes anvendelse i temasamlingen - <i>Jørgen Jørgensen</i>	45
Program	53
Udstillingsplan	54
Udstillerfortegnelse	58
Åben klasse - nu og i fremtiden - <i>Carl Jørgensen</i>	67
Stempelmaskiner i Danmark - <i>Søren Chr. Jensen</i>	73
Tysk Feldpost i 2. Verdenskrig - <i>Rudolf Krings</i>	85

BESØG POST DANMARKS STAND

Køb den flotte souvenirmappe.
Her får du de fire nye frimærker
med danske veteranfly.
PRIS 27,75 KR.

Djurslands Filatelistiske Højskole. 20 års jubilæum

Af William Kriegbaum

Hvorfor har vi ikke en filatelistisk højskole på Djursland ?

Spørgsmålet blev stillet en dag da fem personer var på vej hjem fra en højskoledag i Nørager, det var Aksel Martinussen, Grenaa, Ivar Hørdum, Ebeltøft, Kaj Jensen, Rougsø, kontakthand Bent Nielsen og Hans Urbak.Hornslet. Man var enige om, at ideen med en filatelistisk højskole var rigtig og de syntes at det var blevet bevist med højskolen i Nørager. Der var ikke langt fra tanke til handling, i efteråret 1986 holdt de fem herrer et møde og på dagsordenen var kun 1 punkt, nemlig beslutning om oprettelse af Djurslands Filatelistiske Højskole.

Det blev besluttet at højskoleprogrammet skulle omfatte 7 lørdage 3 om efteråret og 4 om foråret med 2 foredrag hver gang. Da alle fire djurslandsklubber og forbundets daværende kontakthand Bent Nielsen var repræsenteret besluttede de at de ville udgøre ledelsen indtil andet blev vedtaget, der blev opsat nogle vedtægter hvis første paragraf lyder som følger: „Djurslands Filatelistiske Højskoles formål er at højne den filatelistiske indsigt og niveau hos den til en hver tid tilmeldte deltagergruppe af frimærkesamlere”

En ambitiøs paragraf, som man nu efter 20 år kan konstatere at højskolen fuldt og helt har levet op til. Med 281 forskellige foredrag af 161 forskellige vidende foredragsholdere har højskolen bibragt deltagerne en viden som kunne være svær for den enkelte at tilegne sig på anden vis. Var man ikke specielt interesseret i et enkelt foredrag havde man altid noget med hjem, man lærte noget der rakte ud over ens eget begrænsede samleområde og man lærte meget om andre måder at samle på, posthistorie, hjemstavnsamling, specialsamling, motivsamling og det senest tilkomne åben klasse og en-ramme samling.

Højskolen har også givet nogle af deltagerne, som aldrig har udstillet før, lyst til at udstille og det skyldes ikke mindst den kendsgerning, at man har fået indblik i at det er slet ikke så svært at „lave” en udstillingssamling når man har materialet og den viden som skal til og man har fået indblik i de kriterier som dommerne arbejder ud fra. Alt dette har nok bevirket at den almindelige undskyldning „jeg har jo ikke noget særligt” er ryddet af vejen.

Højskolen er jo andet end foredrag, der har jo også været arrangeret work-shops hvor et panel af eksperter har været indkaldt til at viderebringe noget af deres store viden.

Panelet ved den første work-shop, fra venstre er det Toke Nørby, John Sørensen, Hans Ehlern-Jessen og Carl Age Møller.

Og her er det de interesserede kursister.

Selvfølge er der episoder og personer der huskes bedre end andre og som mindes med et smil og andre som en hyggelig oplevelse i selskab med mennesker man sympatiserede med og delte interesse med.

Legendariske Palle Laursen ankom altid fredag eftermiddag og overnattede på Den gamle kro, det blev en tradition at hver gang PL skulle holde foredrag på højskolen mødtes bestyrelsen for at spise sammen med ham fredag aften. Dette ligger dog før jeg kom ind i billedet, men jeg har fået det refereret fra pålidelig kilde.

Hvem husker ikke dansk filateli's grand old man Tage Buntzen, som i en alder af 91 år på højskolen fortalte om type 1 og 2. Han ankom til Hornslet fredag eftermiddag og indlogerede sig på Den gamle kro. Vi var nogle stykker der mødtes og spiste middag sammen med ham fredag aften. Buntzen var, som alle ved, meget vidende og dertil et rart menneske, så det blev en dejlig aften, som jeg mindes med glæde.

Hans Ehler-Jessen, „tofarve specialisten“ har været foredragsholder utallige gange på højskolen, han ville hvert år gerne være den første, og dette ønske blev selvfølgelig imødekommet. Mange har fået en god diskussion med ham om de tofarvede. Ehler-Jessen er jo også dommer og jeg ved at han ved en bestemt lejlighed hvor han skulle være dommer på en kommende udstilling fik Ernst Matthiassens samling med hjem og kunne derfor i ro og mag, få samlingen gennemgået, en fantastisk fordel for begge parter. Samlingen fik færre point end tidligere, men Ernst fik en masse gode tips, som kom ham til gode på senere udstillinger. Det var lidt om Ehler-Jessen og hans måde at hjælpe andre på.

Det sociale samvær har altid været en stor del af glæden ved at komme på højskolen og sikkert også medvirkende til at deltagerne tilmelder sig år efter år. Der er jo rig lejlighed til at snakke, bytte, handle o.s.v. både morgen, middag og aften. Til frokost hygger man sig med den medbragte mad eller de i forvejen bestilte klemmer og som det ses på billedet kunne det være ret fornøjeligt måske især for fyrene i nederste højre hjørne.

To af personerne er desværre ikke blandt os mere. Billedet er fra sæsonen 1990 - 91 altså for 15-16 år siden.

Efter frokosten var der altid en lille auktion hvor deltagerne kunne købe og sælge, et fint initiativ som jo stadig holdes i hævd.

Herren i den lyseblå skjorte er Bent Lorentzen. Han havde i sin samling om Kalvehavebanen et forografi hvor man så en barnevogn, det er der sådan set ikke noget særligt ved, det særlige var at i barnevognen lå Bent selv i en meget yngre udgave. Bent fortalte at dommerne ikke var så begejstrede for dette billede, men Bent insisterede på at det skulle være med. Det var før der rigtig var gang i Åben klasse.

Apropos Åben klasse, så var det Inger Mortensen fra Viborg som var den første der på højskolen præsenterede en åbenklassesamling nemlig hendes højt bedømte samling „Oasen i rummet“. Inger, som vi desværre heller ikke har mere, var en kreativ frimærkesamler som forstod at udnytte den frihed som den åbne klasse gav mulighed for, godt hjulpet af sin elskede mand Johan Mortensen hvis samling om Hofgravør Czeslaw Slania og hans værker vi også havde fornøjelsen af at se på højskolen.

Uffe Munch-Andersen, også en markant person i forbindelse med højskolen, han var med gennem mange år, både som kursist men så sandelig også som foredragsholder. Uffe besad en stor viden som han gerne øste ud af bl.a. i form af mange forskellige foredrag, tysk inflation, en øren, rekommandation o.s.v. han fortalte gerne og længe om sine kæpheste, ingen gik forgæves til Uffe for at få et tips eller få opklaret et filatelistisk problem. En anden ting som vi husker Uffe for, er at vi altid kunne møde ham på udstillinger og byttedage, næsten over alt i Europa.

Det vil føre for vidt at nævne alle de foredragsholdere som i årenes løb har formidlet viden til alle vi kursister. En del af al denne viden har nok lagret sig oppe i de grå og har kunnet tages frem når der blev brug for det og andet er gået fløjten, men oplevelsen har dog sat sine spor, og derfor lever Djurslands Filatelistiske Højskole stadig i bedste velgående.

I den periode hvor jeg var forbundets kontakthand i 86-området havde jeg den glæde og fornøjelse at være med til at tilrettelægge den årlige højskolesæson. På den måde kom jeg i kontakt med mange af de foredragsholdere som var blevet foreslået til at udfylde sæsonen. Det var dog ikke lutter solstrålehistorier, to gange havde jeg aftale med en foredragsholder der skulle fortælle om sin vikingesamling, i begge tilfælde døde vedkommende inden han nåede at komme på højskolen og der måtte indkaldes en erstatning, jeg ved ikke om man senere har turdet indkalde en vikingesamler.

På højskolen er den traditionelle filateli også blevet konfronteret med motivfilateli, med en-rammeproblematikken og ikke mindst med åben-klasse, det var vel den sidste der skabte mest røre i andedammen en grim ælling dukkede pludselig op og møvede sig ind på et ellers traditionsbundet område. Hvordan det er gået kan vi jo alle se i dag, disse nye tiltag har fået mange nye udstillere på banen og lad så bare philatelisterne trække lidt på skuldrene og tænke „så la dog barnet“. Den grimme ælling er ved at udvikle sig til en smuk svane. Jeg er så naiv at tro at højskolen, også her, har haft stor betydning fordi man på et tidligt tidspunkt lukkede det nye ind i varmen og det er da et så ring endda.

Vi har på højskolen oplevet et væld af emner fra Per Bomholdts Malaysia over turist i Prag til Formel 1, over Christianias lokalmærker til nordamerikanske indianere, med hammelbanen til Slovenien over Mexico til Fejø, Grindsted og Danzig i et hæsblæsende tempo gennem 20 år.

De mange forskellige foredrag om vidt forskellige emner har også gjort gavn på andre områder. Her tænker jeg på de kontakter kursisterne har haft mulighed for at skabe, bl.a. fordi man her har mødt de pågældende foredragsholdere men også mødt mennesker fra andre klubber. Det kan jo være svært hvis man er den eneste i ens egen klub der samler på et bestemt område at få oplysninger og bytemuligheder, så er det en god mulighed at møde andre med samme problem og derigennem skabe kontakt til gavn for begge parter.

Højskolen arbejder i kulissen med Marx Jøns' s læresamling, som man har erhvervet en kopi af, selve samlingen befinder sig jo på postmuseet. Meningen er at man vil fremstille en CD som så gør det muligt at distribuere den til andre, reglerne for dette er endnu ikke udfærdiget. Man er kommet så langt at „noget“ vil blive vist på DJURS 20.

Denne læresamling som af mange roses for sin omfattende beskrivelse af alle aspekter indenfor filateliien var også et af Uffe Munch-Andersens foredrag som blev holdt på højskolen.

Fra højskolens start var det sådan at man tegnede sig for hele sæsonen. Der var mange forespørgsler om det var muligt at kunne komme til enkelte foredrag men man var lidt betænkelige ved at indføre denne mulighed. Tiderne skifter og indstillinger ændres og fra 2005 har man indført den regel at man kan købe sig til en enkelt foredragsdag for 100 kr. Det skal nok vise sig at være en god ide da der sikkert er mange der ikke kan afse alle lørdagene.

Ja så kan Djurslands Filatelistiske Højskole altså fejre sit 20 års jubilæum i fin stil. Mange kursister er gennem de 20 år gået gennem dørene til Mørke skole for at sætte sig på skolebænken for at lære mere om deres hobby og jeg tror at lige så mange er gået derfra beriget med viden og med en god fornemmelse af kammeratskab.

Man kan vel ikke forestille sig en flottere måde at fejre jubilæet på end ved at afholde en nationaludstilling. Det er vel aldrig sket før, at en nationaludstilling er blevet afviklet i så lille en by. Det siger vel også lidt om den respekt forbundet har for højskolen og dens arbejde. DJURS 20 vil bl.a. vise at mange af de „nyere“ udstillere har hentet en del af deres lærdom på Djurslands Filatelistiske Højskole.

STARK

Sammen bygger vi professionelt

Omkring de lokale Posthuse

Skjæring, Hjortshøj. Mejlbj, Hårup og Egå

Af Kresten Jul

Artiklen bygger på eksponatet med samme overskrift, som udstilles på Djurs20. Eksponatet skal ses i sammenhæng med de tilsvarende eksponater om Løgten/Skødstrup og Hornslet.

Vi befinder os i den sydvestlige udkant af det gamle Randers Amt på kanten af Djursland og lidt nordøst for Århus. Området bliver gennemskåret af landevejen fra Århus til Ebeltoft/Grenå. Den oprindelige vej fra Århus gik langs standen og op mod Skødstrup. Herefter drejede vejen igen ned mod stranden, som vejen fulgte ud til Kalø, hvor vejen delte sig nordpå mod Grenå og østpå mod Ebeltoft. I 1804 påbegyndtes den nye vej fra Århus til Grenå. Dette vejbyggeri gik i stå, men blev atter genoptaget i 1840'erne og afsluttet i 1856. Gennem tiderne har der også været en del småskibsfart på Århusbugten og de tilstødende bugter og vige. I 1877 indviedes jernbanen fra Århus til Ryomgård, hvor banen fik tilslutning til jernbanen Randers - Grenå. Djursland er kendt for sine store godser og gårde, som har været ejet af adelen, kirken og kronen. Her skal nævnes Møllerup gods, som har været ejet af Marsk Stig; Kalø Slot: fængsel for Gustav Vasa; Skaføgård ved Mørke: ejet af J.B.S Estrup: indenrigsminister og senere konseilspræsident; Rosenholm slot ved Hornslet: først ejet af bisperne

i Århus og senere af Rosenkrantz'erne; Vosnæsgård ved Løgten: har bl.a. haft tilknytning til Rosenholm, men senere ejet af bl.a. Gersdorff og sidst af Knuth-familien. I det område, som behandles her, kan nævnes Skjæring Munkegård, tidligst skødet til Øm kloster. Efter Reformationen under Skanderborg slot og derefter i privat eje. Hjortshøjlund, som kan skrive sin historie tilbage til 1700-tallet, og som har været ejet af flere kendte familier bl.a. Brocken-dorff, Gersdorff og Secher. Det er i relation hertil, at vi skal se posthistorien.

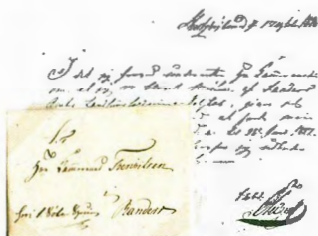

Udsnit af kort over Djursland anno 1772

Hvorledes fik man så posten frem?

I henhold til forordningen af 24. december 1624 blev der oprettet postembeder i de større byer. Forbindelsen fra Grenå og Ebeltoft er nævnt som bi-poster i 1694. På rutekortene fra 1711

og 1807 vises, at der i forbindelse med hovedpostruterne er oprettet postgårde i Århus og Randers, hvor posten kunne afhentes. I forordningen af 31. dec. 1734 kan læses at "breve til Grindaa og Ebeltoft skal adresseres til Aarhus, hvorfra disse breve skal afhentes" I 1747 får byfogden organiseret en ridende post fra Århus. Byfogden i Ebeltoft får bestilling som postmester i 1750-1751 imod en årlig afgift til postkassen på 20 Rdl. Befolkningen på landet og i de mindre byer skulle selv hente den ankommende post og selv bringe den afgående post på postkontoret i de større byer. Til den ende havde de offentlige embeder (sogneforstanderskaberne, præsteembederne o.l.) egne bude. Herudover har der også været plads til privat organiserede bude, som betjente de større godser og gårde, hvis det ikke var en karlene eller hovbønderne, som måtte tage turen til byen. Behovet for postudvekslingen for den almindelige befolkning har ikke været af større betydning, idet mange vel dårligt har kunnet læse endsige skrive. Dette forhold blev først bedre i forbindelse med oprettelsen af almueskolen i 1814.

Privatbefordret brev fra Hjørtshøjlund 17. okt. 1826 til Randers

I 1848 kom "Forslag sigtende til at gøre Postvæsenet mere tilgængeligt for Landdistrikterne". Hovedformålet med dette forslag var: "...for at gøre Postvæsenet saa tilgængeligt som muligt for alle oprettes: Brevsamlingssteder ved Postlandevejene, dog foreløbig ikkun mellem stationer, hvor Veilængden overstiger 4 miil og der indføres Landpostbude i de fra Postrouten isoleret liggende Landdistrikter"

I den forbindelse blev der indhentet udtalelser fra sogneforstanderskaberne og amterne. Af høringssvarene fremgik det, at Hjørtshøj sogn havde et privat bud, som udover at besørge post også udførte private ærinder og små indkøb, når budet var i Århus. Disse tillægsydelser ville ifølge de nye tiltag være strengt forbudt og kunne medføre fratagelse af arbejdet.

Lovforslaget blev til lov af 7. marts 1851. Med virkning fra 1. april 1851 indførtes den nye postreform: Frimærkerne og enhedsportoen blev indført i Danmark. Dette medførte en forøget mængde post og dermed også behov for et forbedret postvæsen. Lokalt fik det den betydning, at der blev oprettet brevsamlingssteder langs dagvognsruten fra Århus til Ebeltoft/Grenå. Det var i første omgang i Skjødstrup, i Bjødstrup kro (ved Rønde). Brevsamlingsstedet i Bjødstrup bliver nedlagt 1.10.1856 og bliver flyttet til Rønde kro.

Brevsamlingsstedet oprettes også i Hyllested kro (mellem Ebeltoft og Grenå). Brevsamlingsstedet her bliver nedlagt 30.9.1857.

På strækningen mellem Randes og Grenå

Landsportobrev adresseret til Drammelstrupgaard pr Ebeltoft og omadresseret til Drammelstrupgaard pr Grenaa
Portotakst: brev, landsporto 1 lod 1.4.1851-30.9.1865
4 s påtegnet "Bjødstrup 27.12.53"
Annuleret ned NUM 13 og sidestemplet 27.12.1853
med Ebeltoft 1½-rings stempel
Frankeret med 4 s Thiele.

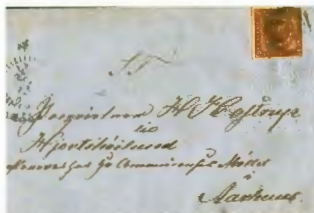
Landsportobrev fra Rugård ved Hyllested til Horsens
Portotakst: brev, landsporto, 1 lod 1.4.1851-30.9.1865
4 s
Påtegnet "Hyllested 13.11.1854"
Annuleret ned NUM 13 og sidestemplet 13.11.1854
med Ebeltoft 1½-rings stempel
Frankeret med 4 Rbs Thiele IIIb

blev der også oprettet et brevsamlingssted: i Nimtofte kro.

Skjæring. 1,5 miil fra Aarhus ad landevejen mod Løgten.

01.06.1870-30.11.1877 Brevsamlingssted underlagt Århus
Skjæring fik ikke i første omgang

brevsamlingssted og posten skulle derfor fortsat i første omgang befordres til og fra Århus.

Landsportobrev fra København til Hjortshøjlund pr Aarhus
Portotakst: brev, landsporto 1 lod 1.4.1851-30.9.1865
4 rbs
Afstemplet med NUM 1 og sidestemplet med kompasstemplet (kendes brugt i perioden 1851-1858)
Frankeret med 4 Rbs. Thiele III 3. tryk pos. 59

Tjenestebrev fra Randers til Hjortshøj Sogneraad, Aarhus.
Portotakst: frankeringen mangler og der er ingen portopåtegninger.
Afstempling: Randers Amt transitstempel Aarhus 18.4.(74) ankomststempelt i Skjæring
Tjenestemærkerne blev indført 1. jan. 1871, hvorfor forsendelsen oprindeligt må have været forsynet med sådanne.

Den 1. juni 1871 fik Skjæring brevsamlingssted tildelt stempel af Tårbæk-typen (STJ I).

I den forholdsvis korte periode der var brevsamlingssted i Skjæring (1.6.1870-30.11.1877) nåede man at have 3 brevsamlere

01.06.1870-30.09.1872	Rasmus Sørensen	Årligt vederlag 40 Rdl.
01.10.1872-30.04.1877	K.H. Christensen	Årligt vederlag 70 Rdl
01.05.1877-30.11.1877	C. Abel	Årligt vederlag 140 kr.

Den 30.11.1877 bliver brevsamlingsstedet nedlagt og bliver flyttet til Hjortshøj i forbindelse med åbningen af jernbanen Århus - Ryomgård, der indvies 01.12.1877.

Hjortshøj

Lige til det allersidste var der tvivl om, hvor jernbanen skulle føres frem på strækningen fra Lystrup til Løgten, men til slut bestemte man sig for, at Hjortshøj skulle være stationsbyen. Dermed var beslutningen om at flytte brevsamlingsstedet fra Skjæring til den nye station i Hjortshøj taget, da jernbanen fra Århus til Ryomgård blev åbnet den 1. dec. 1877. Den anden konsekvens af jernbanens indvielse blev, at dagvognen fra Århus til Ebeltøft og Grenå nu fik udgangspunkt i Løgten. Dette betød, at posten og passagerne til Mols og Ebeltøft blev flyttet fra toget til dagvognen.

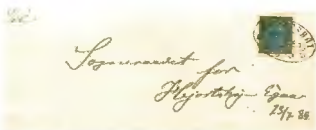
01.12.1877	Brevsamlingssted underlagt Århus
29.03.1879	Brevsamlingssted med selvstændig postadresse for brevpost
01.11.1895	Brevsamlingssted med udvidede postforretninger
01.07.1905	Jernbanebrevsamlingssted
01.10.1916	Postekspedition
01.04.1998	Postbutik

Hjortshøj fik ikke i første omgang tildelt dagstempel, men til trods herfor ser man ofte forsendelser afstemplet i Hjortshøj med jernbanens stempel. Det drejer sig om OVA1: Hjortshøj * Ø.J.J.* og dato i den inderste oval.

Brev sendt fra Løgsten til Hjørtshøj pr Skjering
Portotakst: brev, landsporto, 0-250 gram 1.1.1875-
30.9.1902 8 øre
(dette er en fejl, da postadressen efter 29.03.1879
skulle være Hjørtshøj)
Frimærket er ugyldiggjort med Hjørtshøj OVA1

Selvom jernbanedriften overgik til Danske Stats Baner - Jylland - Fyen (D.S.B. - J.F.) den 1. okt. 1881 er OVA1 fortsat anvendt til annullering af frimærker meget sent. Et eksempel herpå ses som fig. 8 nedenstående.

Lokalt brev Hjørtshøj 23.7.1889
Portotakst: brev, lokalporto, 0-250 gram 1.1.1875-
30.9.1902 4 øre
Frimærket er ugyldiggjort med Hjørtshøj OVA1

OVA2, hvor Ø.J.J. er blevet skiftet ud med D.S.B. - J.F., kom ret sent i anvendelse, idet stemplet kendes brugt på forsendelser i tidsrummet fra 17.5.1893 til 13.02.1905. Sideløbende med anvendelsen af stationsstemplet til at annullerer frimærker med fik man 2.10.1896 tildelt et postalt stempel af typen Fårevejle eller stjernestempel STJII. STJII kendes anvendt i perioden 02.12.1896 - 29.09.1906.

Herefter følger BRO-type-stemplerne. Her findes såvel type Ia og Ic samt IIc

og IId og til sidst type VIII. Det første af typen tildeles med udgangen af 1906. Nogle af disse stempler vil blive vist i forbindelse med forsendelser.

Brev fra Hjørtshøj 18.9.06 til Odense.
Portotakst: brev, landsporto 0-250 gram 1.10.1902-
31.12.1918 10 øre
Brev er korrekt afstemplet med STJII og sideafstemplet
med bureaustemplet Aarhus - Grenaa T1084

Avisportotakst indtil 35 gram, 1.10.1907 - 31.12.1917:
0,5 øre pr nummer: 12 numre a 0,5 øre x 2 = 12 øre
som er frigjort med 7 og 5 øre 26.01.1913

Hjortshøj er fyldt med lidt mere spændende forsendelser og dokumenter. Deraf kan nævnes, at der findes sen anvendelse af OVA2 anvendt i 1905. Omadresserede lokal forsendelse i 1919 fra Lystrup til Hjortshøj, hvor portoer er uændret, da omadresseringen sker indenfor samme postkontors distrikt. Ligeledes findes der rekommanderede forsendelser, hvor der ved udenlandske forsendelser er anvendt forskellige registreringsformer ved udleveringen. Der forekommer naturligvis adressebreve/-kort, afsenders erklæring for uanbringelige forsendelser osv. Endelig blev der under en oprydning fundet et antal Avisanmeldelser.

Ledere af brevsamlingsstedet/postekspeditionen:

01.12.1877-31.05.1880	H.L. Clausen	Årligt vederlag	kr. 100
01.06.1880-31.07.1884	Brodersen	-	- kr. 160
01.08.1884-15.07.1890	F.L. Clemmensen	-	- kr. 200
16.07.1890-31.08.1890	Afløser		
01.09.1890-30.04.1892	Carl Fr. Chr. Sørensen	-	- kr. 300
01.05.1892-31.10.1894	H. Frederiksen	-	- kr. 320
01.11.1894-31.08.1901	Carl Chr. Georg Hansen	-	- kr. 360
01.09.1901-30.04.1913	Niels Wachter Iversen	-	- kr. 520
01.05.1913-30.09.1916	Vilhelm Riber Poulsen Ribert	-	- kr. 800
01.10.1916-31.03.1930	Vilhelm Riber Poulsen Ribert	Brevsamlingsstedet bliver postekspedition.	
01.04.1930-31.07.1930	Afløser		
01.08.1930-31.05.1942	Rasmus Julius Bremer		
01.06.1942-31.12.1951	N.P. Hansen		
01.01.1952-31.12.1963	J.P.C.M. Nielsen		
01.01.1964-31.11.1964	Afløser Knud Leo Nielsen		
01.12.1964-25.09.1968	Asker Jensen	DSB nedlægger sine funktioner på Hjortshøj station.	
25.09.1968-31.12.1976	Anker Olsen		
01.01.1977-04.06.1978	Gerda Jensen/Alice Bentsen	Midlertidige.	
05.06.1978-31.07.1991	Alice Bentsen		
01.08.1991-31.07.1992	Thorkild Abildgård		
01.08.1992-31.12.1997	Jonna Jensen		
01.01.1998-31.03.1998	Inger Kongsgård	Postekspeditionen overgår til postbutik.	

Postbude

Om budtjenesten kan man bl.a. læse i "Fortegnelsen over Landposterne" (i Århus Postdistrikt) 1869:

"Hjortshøj post: Tirsdage og fredage; købmand Secher, Ll. Torv; Hjortshøj, Egå, Grottrup og Hesselballe."

Der er her tale om et privat bud, som har haft en fast rute. Budet har haft et fast tilholdssted i købmandsgården hos Secher. Disse private bude har udover at hente og bringe post også foretaget ærinder og små indkøb. Det var en lille sideforretning, som de af postvæsenet ansatte bude under ingen omstændigheder måtte have, da budene i så tilfælde ville blive afskediget. Et andet ansættelseskrav var, at man i lighed med brevsamlerne skulle stille med "en paalidelig mands selvskylderkaution". Kautions størrelse for budene var typisk 400 kr. Kautionen skulle dække tab eller skade, som kunne pådrages Postvæsenet.

Landpostbudene var i denne periode ansat som kontrahenter på en fast rute. Den 1 aug. 1916 ændrede man ansættelsesformen, idet man gik over til tjenestemandsansættelse med "Kontrakt som gaaende Landpostbud". Det var en form, som også indebar, at man ikke længere havde en fast rute.

I 1898 er der kendskab til følgende postruter:

Hjortshøj - Skæring: Kankbølle, Skæring, Bynkminde, Skæring hede, Egå fed og bro og Kristineborg.

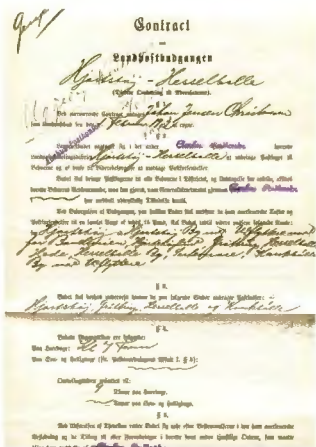
01.03.1878	Jens Løi	
01.08.1880	Søren Peter Jensen	Årligt vederlag kr. 400 og kaution kr. 400
01.05.1886	Anders Jensen	Årligt vederlag kr. 400
I 1934	Marius Jensen	

Hjortshøj - Mejlbj: Hårup, Mejlbj, Krannestrup, Kalstrupgård, Bygballe, Spørring hede øst for åen.

01.12.1878	Johan Chr. Plith	
01.09.1892	Johan Jensen Christensen	Årligt vederlag kr. 400
01.07.1895	Martinus Jensen	Årligt vederlag kr. 540
01.04.1917	Anton Nicolai Frandsen	

Hjortshøj - Hesselballe: Hjortshøj by og mark, Hjortshøjlund, Grottrup, Bendstrup, Sortemose og Hesselballe.

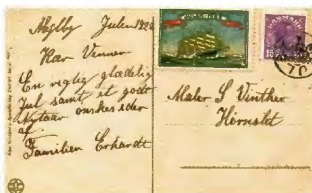
01.05.1886	Søren Peter Jensen	Årligt vederlag kr. 400
01.07.1895	Johan Jensen Christensen	Årligt vederlag kr. 540
01.11.1911	Jens Martinus Jensen	
I 1934	Jens Martinus Christensen	

Johan Jensen Christensen's kontrakt fra 1.2.1902 for ruten Hjortshøj - Hesselballe som blev aflønnet med kr. 675,00 om året.

Mejlby.

01.04.1909-31.07.1926 Brevsamlingssted
Brevsamlingsstedet fik tildelt 1 stempel af typen STJ II

Brevkort fra Mejlby dateret "Julen 1922" til Hornslet. Portotakst: brevkort, landsporto, 1.7.1920-31.3.1926 15 øre
Frimærket annulleret med Mejlby STJ II. Ikke sideafstemplet i Hjortshøj p.gr.a. juletravthed.

Brevsamler i hele perioden var købmand Chr. Sørensen.

I den viste kontrakt, som er oprettet mellem Postvæsenet og omnibusejer E. Stenslunde med virkning fra 1. september 1931, forpligtes postvæsenet til at levere en postkasse, "som skal anbringes uden på automobilen, således at den er let tilgængelig". Endvidere skal postkasserne på strækningen tømmes. Indholdet af postkasserne skal herefter afleveres på postkontoret i Århus, hvor forsendelserne stemples med "Rutebrev" og Århus dagstempel.

The image shows a page from a handwritten manuscript. It features a grid of numbers, likely a multiplication table or a similar numerical arrangement. The numbers are written in a dense, cursive script, possibly from a historical or non-Western context. The page is filled with these numbers, organized in rows and columns, with some larger numbers or headings interspersed. The handwriting is consistent throughout, suggesting a single scribe.

naar een Polynesisch Straatje van twee kleine huizen met
 een kleine veranda. De veranda is van een klein houten
 hek omgeven. Het hek is van een klein houten hek omgeven.
 Het hek is van een klein houten hek omgeven.

1. Paragraf eller första avsnittet till första af-

Kontrakt om befordring af brevkasser.

Hårup

Postudvekslingssted og postbutik.

Som postbutik kan alle postforretninger foretages her. Der er ikke tildelt dagstempel, men ellers kontorstempler og formularer, som indeholder stedsbetegnelsen: "Hjortshøj - (Hårup)".

Anbefalet brev fra Hårup 7.2.1996 til København K.

Portotakst: landsportobrev, A-brev, 0-20 gram,

15.6.1992-31.12.1998 kr. 3,75

Rekommandationsgebyr

15.1.1990- 31.12.1998	kr. 27,00
-----------------------	-----------

1981/1982 21/12/1982	kr. 27,50
1 alt	kr. 30,75

Forsendelsen er korrekt afstemplet på Østjyllands Postcenter, da postudvekslingsstedet ikke er tildelt dagstempel.

Egå

15.06.1966-31.12.2002 Postekspedition

01.01.2003 Postbutik

Af Egåns historie kan kort nævnes, at Egå lå et godt stykke fra landevejen fra Århus til Djursland. I forbindelse med færdiggørelsen af den første del af vejen i 1804 bekendtgjorde By- og Herredsfogden i Århus den 22. februar 1804: *"Efter Øvrighedens Foranstaltning er Veien udenfor Mejlgade Porten udvidet og istandsat.... Det bekiendgøres derfor, at denne Vei staaer aaben til almindelig Afbetiening, for de Veifarende til Egaa Broe, hvorimod den gamle farlige Vei, langs Havets Brædde, og under den steile Klint, som aflagt bliver at ansee"* Egå Bro er ikke den bro over Egåen, som vi kender i dag, men har ligget midt mellem Åkrogen og den nuværende bro.

Egå postdistrikt blev til som følge af den nye tid og dens behov. Byudviklingen i den sydlige del Hjortshøj postdistrikt, som også udgjorde den sydlige del af Hjortshøj - Egå kommune før kommunesammenlægningen i 1970 tog fart og blev efterhånden at betragte som en forstad til Århus by. Konsekvensen heraf ses i brev af 26.04.1966 fra Overinspektøren i 3. distrikt, Århus C: "*...at henføre følgende områder af det nuværende Hjortshøj postdistrikt: Egå, Skæring, Skæring strand, Kystparken, Sølystparken, Tofte-gårdsparken og Bredkærparken.*"

Endvidere vil områderne Egåbroe og Solklint på ca. 270 husstande, som hører til Risskov postdistrikt bliver overført til det nye postdistrikt, som herefter vil omfatte 930 husstande (6-700 sommerhuse ved Skæring strand) der ligger i Egå sogn....

Omdelingen er tænkt tilrettelagt til udførelse med 2 landpostbude samt 3 ekstrabude... ..hertil kommer sommerassistance på 7 timer i tiden 1.6 - 31.8. Det bemærkes herved, at tiden til sortering af ankomende post er indlagt i de beregnede tider for landposterne.... Da der er tale om et udpræget forstadsområde, der ved oprettelsen tæller godt 900 faste husstande, der inden 1970 ventes at være forøget til godt 1300, vil jeg finde det rigtigt, at posthuset får status af postekspedition i byerne...."

Dette må siges at være Egå postekspeditions dåbsattest, idet postekspeditionen blev åbnet 15.06.1966.

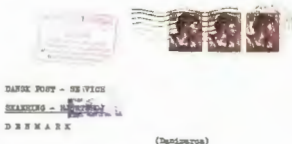
Postekspeditionen fik adresse i Kystcentret, men flyttede i 1981 til Center Øst, Egå Havvej 2A, hvor den lå indtil postekspeditionen blev ændret til postbutik 1.1.2003.

Postekspeditionen fik straks fra begyndelsen tildelt dagstempler af typen BRO IId med sn 1 og 2.

Disse blev i 1973 erstattet af 1 stemmel uden sidenummer. Efterfølgende har der været endnu et dagstempel af typen IId og senest type VIII.

Ud over forsendelser med disse stempler kan man i forbindelse med udskillelsen fra Hjortshøj postdistrikt finde et kartestempel "EGÅ" i rødt og blå stemmelfarve. Her ud over findes der et ramstempel. "Rigtig postadresse"

Ved Egå postekspeditioner findes der anbefalede forsendelser med etiketter af typen B (båndtrykte) og typen D (selvklæbende). Her findes der igen forskellige undertyper med og uden skrankebetegnelser A og B.

(Danskpost)
Brev fra Frankrig til Skæring - Hjortshøj
I Hjortshøj har man omadresseret brevet til Egå
med kartestemplet og ramstempellet

Kundernes fejlbestillinger kan også anvendes. Et eksempel herpå er den selvregistrerende kunde "Skoringen", som normalt kun har anvendt pakker.

Rek-etiket hvor "Skoringen" er overstreget
og derefter anvendt på postekspeditionen.

På tilsvarende måde findes også værdiforsendelser og adressekort.

Af særlige forhold kan under Egå postdistrikt nævnes, at postvæsenet havde en aftale med Købmand Grøn, Plantagevej 34 ved Skæring strand om at postpakker kunne afhentes i købmandens forretning.

Adressekort fra Århus C til Plantagevej, Egå
 Posttakst: pakker. 5-10 kg, 17.4.1979-31.12.1980
 kr. 16,00

Adressekortet er påsat 12 kr. i frimærker og eftertak-
 seret med 4 kr., som er påført med frankomaskinaf-
 stempeling ved Århus C.

Adressekortet er påstemplet med rammestemplet.

Kilder:

P&T museum, JKE: Danmarks posthuse,
 Vagn Jensens stempeloversigt, Knud
 Tolbøl: Takstfortegnelse 1851-1995,
 Jørgen Gotfredsen og Jesper Haff: Dan-
 ske Breve 1851-1971.

Egne artikler: i Rosenholm 97, Post-
 historisk Tidsskrift 4/2003 og 1/2004,
 udstillingskatalog Rosenholm 2003,
 diverse små artikler i Hornslet
 frimærkeklubs blad "Hornet".

Medforfatter af "Løften, 1855-2005",
 "På sporet af Djurslands Jernbaner".

**Vi udfører arbejde
 inden for bl.a.**

- Belægninger
- Gårdhaver
- Grønne arealer
- Vedligeholdelse af grønne områder
- Ukrudtsbekæmpelse
- Totalrenovering af grønne anlæg/belægningsarealer
- Hegnsopsætning
- Glatførebekæmpelse og snervedning

**Børge Christensen
 Anlægsgartner
 Biltlf. 29 27 73 66**

**Jysk Plante- og
 Anlægsteknik ApS**

Salonikvej 10 · 8530 Hjortshøj
 Telefax 86 99 99 66 · mail@j-p-a.dk
 www.j-p-a.dk

Tlf. 86 99 91 66

ANLÆG • VEDLIGEHOLDELSE • PROJEKTERING • ANLÆG • VEDLIGEHOLDELSE • PROJEKTERING

Få Gebyr frihed

I Sparekassen Djursland får man fordele med det samme man bliver kunde!
- på lige fod med vores nuværende kunder.

I Sparekassen Djursland tilbyder vi gebyrfrihed på en lang række produkter.

HUSK, det er gratis at skifte til os.

Gebyroversigt

[illegible]

Vi banker for dig

www.sparekassendjursland.dk

Hvad godsarkivet på Trinderup

kan berette om posten - og livet - på landet.

Postvæsenet havde principielt monopol på al postbefordring, som det blandt andet blev udtrykt af Chr. VII i 1775: "I Vore Riger og Lande må ingen, hvor ordentlige Poster ere anlagde, paa anden Måde end med Posten afsende eller lade befordre noget Brev." Dog med tilføjelsen: "Om nogen i egen Sag ville affærdige et Expressebud alene med egne Breve" - så er det tilladt.

Reelt betjente postvæsenet kun byerne. Størsteparten af befolkningen boede i de store masker i postvæsenets rutenet og var postalt ladt i stikken, var henvist til at udtænke "gør-det-selv-muligheder." Det tillod 1775-forordningen jo så også direkte eller indirekte. I det følgende vises eksempler på opfindsomheden på Hobro-kanten.

Trinderup er et mindre gods med et par tilhørende kirker. Det ligger 8 km. SV for Hobro. Jeg har haft lejlighed til at gennemlæse - og plukke i - en stor del af Trinderups arkiv, der overvejende rummede familiekorrespondance, men også breve fra offentlige myndigheder - heriblandt "artige" sager.

De fleste breve er til Mathias Peter Vandborg, som i 1824 er forvalter, men hurtigt får fine fornemmelser og ændrer stavemåden i sit navn til Wandborg. I 1838 overtager han ejendommen og benævnes herefter proprietær.

En af de flittigste brevskrivere var Peters mor M.S.Vandborg, der boede på Fastruplund ved Tjele Langsø 10 km.

fra Trinderup. Hendes skrift er en rystende gammel-kone-skrift, noget af en udfordring! Hun underskriver i regelen: "Til Døden din kjærlig Moder, M.S.Vandborg.

1824: Moderen sender Hermed en Paqve og Æske forseglede. Budet er betalt.

Den normalt påholdende gamle ville ikke risikere, at sønnen også betalte. Lovligheden af ekspressebude blev opfattet som, at alle egne bude var lovlige.

Handwritten text:
Til Mathias Peter Vandborg
forvalter
af Trinderup
og Fastruplund

Handwritten text:
Kjærlig mor Mathias -

På denne tid kan man støde på 5-kantfoldede breve også kaldet "Fattigmandsbreve". Svenskerne taler om "Trediestånds-vikning" og Nordmændene om "Almuebreve". Jeg er ikke enig i de noget nedvurderende betegnelser. Jeg kender adskillige 5-

kant-breve, der er gået fra lægdsfor-
stander til lægds mænd og har set for-
men brugt af Københavns politi til en
palæbestyrer.

Jeg finder formen praktisk og nem.
Den giver et fortræffeligt lukke med ét
segl, og man undgår besværet med at
putte én flap inden i en anden.

1826: 5-kant-foldning anvendt af Ma-
dam Vandborg - og hun var ikke almue
! Igen brev til Peter.

Brevet indeholder en - nødvendig ?
- moderlig opfordring til, at der "intet
med Rette skulle kunne indvendes mod
Handelen !"

*Madam
Louise Vandborg
you
Trindrup*

1828: Nu bruger Madam Vandborg den
specielle forsendelsesform **pr. Expresse**
som eksplisit blev nævnt i 1775-forord-
ningen som værende tilladt.

En Expresse er et privat gående eller
ridende bud, hyret og betalt for et ac-
tuel job. En dyr løsning.

Her: Postp. 3, Færd 1 - 14, Tilsig. 9 i
alt: 2 mk. 10 sk. - for en pakke vådt
vasketøj !

Den ugifte forvalter fik vasket hjemme
hos mor - og har været trængende !

*V. D. D. D.
Louise Vandborg
you
Trindrup
pr. Expresse
for sendelse af
Tobak til Prag*

Nej, så var det billigere eller gratis,
at få brevet fragtet af en person, der
alligevel skulle vejen - og helst hele
vejen. Lovligheden diskutabel, hvis
postvæsenet havde rute at tilbyde
- men det gik vel ?

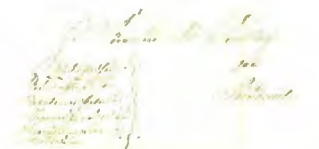
Breve af denne type bærer oftest
påskriften Ved Godhed.

Den form brugte moderen, da hun i
1834 skrev til sønnen: "Vil du have den
Godhed, at tænke på din gamle Mor
med 1 Pund Tobak fra Aalborg, da min
Beholdning nu er liden." Der var ingen
postrute, så OK !

Derimod kunne det ikke forsvares, da
Peters broder Christian, degn i Ugilt
ved Skagen, i 1836 lod en mand af sog-
net, der skulle til marked i Randers,
tage et brev med til Peter, som han nok
ville træffe der. Brevet havde Christian

påtegnet: Ved Godhed. Bedes aflagt hos Brændevinsbrænder Thomas Jensen ved Vejmølleporten i Randers. (Han angav altså en alternativ mulighed, hvis de ikke mødtes.)

Var brændevinshandlerens hus et samlingssted/udvekslingssted? I dag er der ingen rester af hverken mølle eller port - kun gadenavnet Møllegade !

Den var også gal, da Christian i 1843 påtegnede et brev Ved Venskab. (Ikke vist.) Det brev blev overbragt af en fælles ven, en vandrende boghandler, der var kommet ud af sin offentlige stilling ved stricte at forlange alle regler overholdt og derved havde gjort sig upopulær.

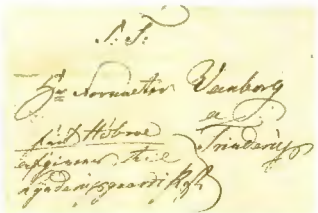
"Det bliver vel sildigt, at du modtager disse Linier, thi Kiøbstæderne Frederikshavn, Sæby, Aalborg, Nibe, Løgstør og Hobroe skal undergaae Belejring af Wind inden han kommer til dig."

I begge tilfælde er de postale regler klart overtrådt. Postvæsenet havde rute. Takst Skagen - Hobro var 11 sk., hvad selvfølgelig også var en slags penge - men postvæsenet kunne jo kun få brevet frem til Hobro! Hvad med resten af vejen til Trinderup? Postvæsenets tilbud om, at en karte i vinduet på posthuset viste, hvem der var breve til, følte landbefolkningen klart utilstrækkelig.

Hvad skete der med breve, som var postalt befordret til Hobro? Der var muligheder !

1835: Ristrup v. Århus til Trinderup. Frit Hobroe. Afgives til Lynderupgaards Post.

Lynderupgård er en hovedgård ved Hjarbæk Fjord. Hobros lokalarkiv kender i dag ikke til denne post, men jeg er ikke i tvivl om, at en sådan har eksisteret - sammenlign f.eks. Classenborg Landpost og Frijsenborgpost - og dens rute må være gået tæt forbi Trinderup.

Nok en mulighed:

1836: Peters broder Laurits i Viborg til Trinderup. Frit Hobroe. Karte 5.

Anbefales Hr. Postmester Brændstrup til Besørgelse.

Denne postmester var både købmand og postmester - og mest det første; men han vides at have haft ansat sit eget rent private landpostbud. Taksten til Trinderup er anført med rødkridt: 2 skilling.

Rødkridt var i flg. Ole Maintz et tegn på "postal" behandling, her dog anvendt i forbindelse med postmesterens private landposts ydelse. (Tilsvarende kan f.eks. ses på ruten Aalborg - Blokhus.)

Enken førte købmandsgården videre, men blev ikke postmester (Toke Nørby), så det har vel været efterfølgeren som postmester, der fortsatte landposttruten.

J. J.

H. Stovall's Maryland

2

Trindange

p. Hilde

Jeg har et udateret, uunderskrevet K.T. brev til Wandborg. Det er holdt i meget indforståede, nærmest kammeratlige vendinger - og handler om problemer med fremskaffelsen af en sort gravsten til Wandborgs onkel. Indholdet har intet med K.T. at gøre. Bre-

Indholdet er aldeles privat, men antyder at afsender er en særdeles højtrangerende embedsmand, formentlig amtmanden selv - og så slutter det: "Håber du kan overnatte næste gang!"

Det var ikke uden grund, at GP gentagne gange indskærpede reglerne for portofrihed!

L
one

H. Merganser - No. 100

L
one

Troglodytes
per. Holboell

Sammenlignet med ovennævnte virker et brev fra Wandborgs datter Marie nærmest sødt. Hun skriver i 1849 hjem fra naboflækken Øls, hvor hun er i huset. Hun beder om at få lov at blive i Øls søndagen over. Der skal være familiefest.

Hun udstyrer imidlertid sit brev med K.T. og den er selvfølgelig gal, selv om lokale K.T.-breve endnu slet ikke var tilladt.

Det private landpostbud har kendt både Marie og faderen. Han har ladet det passere uden bemærkninger. Hvad farmand så har sagt, er en anden sag. Huskede han amtmandens K.T.m.A. fra 1838 ?

Betalt for brevet har han jo nok.

Wandborg udnyttede sognebudene efter hensigten, bl.a. ved indkaldelse af mandskab til fælles oprensning af åen for at undgå oversvømmelser i engene. Wandborg dør i 1859. Enken fortsætter driften.

1863 beider enkens forvalter sognefogeden om ved kirkestævne at offentliggøre tid og sted for indbetaling af Konge- og Kirketiende for Hvornum Sogn. Gebyr 20 sk. medfølger. Tilsvarende skal forekomme hyppigt i Norge, men sjældnere i Danmark.

First day on duty 17th February 1862.
 The discharge of Brown has begun before
 the discharge of Williams & they are gone
 now.
 Second day on duty 18th January 1862.
 Richard
 Bennett
 At Reims for the 10th Cavalry.
 Has gone to post and
 returned now 18th January.
 Richard Bennett
 and Brown and Cook
 discharged 18th January 1862
 or not discharged or discharged
 before discharge
 18th January 1862

Endelig følger dokumentation for, at man kunne opnå **kredit på post** - ganske vist ikke hos postvæsenet, og betingelsen var nok også, at man var "noget".

Fortegnelse over Madam Wandborgs
Postregning 1/11-64 - 1/11-65 fra
Worsøe.

Regningen omfatter porto for modtagne ufrankerede breve, pris for kontant betalte afsendte breve og pakker, en enkelt pengeforsendelse og udlæg for aviser.

[illegible]

Worsøe har fungeret som mellemmand mellem madam Wandborg og postvæsenet. Han har haft et "udvekslingssted".

Hvem var Worsøe ? Ikke en postem-
bedsmand! (Toke Nørby)
Folketællingslisten for Hobro 1860
nævner

1. Hartvig Worsøe, købmand, enke-mand, boende hos Ebbe, betaler for kost og pleje.
2. Ebbe Worsøe, værtshusholder og drainismester. Ham er det sandsyn-ligvis!

Sammenlign det tidligere omtalte, at breve kunne aflægges hos gæstgiver Høm, Hobroe.

(Adressen var i begge tilfælde Adelgade, men husnumrene var forskellige.)

En del af illustrationerne kan genfindes i mit exponat **Indenrigske forsendelser i Danmark og Slesvig-Holsten 1600 - 1868.** (Sidste ramme)
God fornøjelse med udstillingen.

Erik Torbensen, Hammel.

Cafeteriaet tilbyder:

Kyllingegryde med ris, salat og brød	kr. 38,00
Lun medister med rødkål + 2 halve rugbrød	kr. 25,00
½ rugbrød med fiskefilet og rejer	kr. 32,00
Ciabatta med kylling og bacon	kr. 34,00
Kaffe med brød	kr. 18,00

Hornslet Hallernes Cafeteria. Tlf. 8699 4569

Usædvanlig danske korsbånd

Af Knud-Erik Andersen, Rousø Frimærkeklub

Det at samle danske korsbånd har i mange år været forbeholdt de forholdsvis få der har set, at dette er et uhyre interessant område.

Jeg vil her vise, at der netop her findes mange usædvanlige korsbånd, hvoraf nogle findes i et meget lille oplag.

Før den egentlige produktion af korsbånd, blev der lavet nogle farveprøvetryk.

Af dem kendes der 2 stk. i rød og 2 stk i grå.

2 sk. Korsbånd sendt lokalt i København. Stemplet med "Kjøbenhavns Fodpost" stempel.

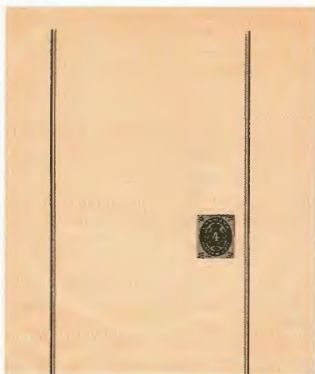
2 sk. farveprøvetryk i rød.

De første korsbånd, der blev udgivet, var 2 sk. korsbånd.

Det havde en kort løbetid fra 1/6-1871 til møntreformen 1/1-1875.

De var ikke særlig populære og i dag kendes der kun 17 stk. brugte.

Under produktionen af korsbånd, blev der, efter f.eks. udskiftning af border, lavet et prøvetryk eller sorttryk. Der kendes 2 prøve/sorttryk begge fra omkring 1901.

Prøve/sorttryk 1901

4. vægklasse sendt til Tekuk Ausan i Malaysia 1914

I 1913 udsendtes det første korsbånd på papir med vandmærke.

Da Kong Frederik VIII var død året før, blev der i al hast lavet nye korsbånd, så dette fik en kort levetid på 4,5 måned.

Sammenholdt med at det blev udsendt i et lille oplag er det et af de mere usædvanlige korsbånd.

1/1-1919 stiger portoen for lokale forsendelser fra 3 øre til 5 øre. Postvæsenet beslutter, at alle 2 øre, 3 øre og 4 øre korsbånd skal returneres fra posthusene til blanketdepotet, for derefter at blive overtrykt med 5 (øre).

Under trykningen sker der en del forskellige fejltryk.

Blandt andet dobbelt overtryk, fremstået ved at korsbåndet kom 2 gange igennem trykmaskinen.

*5/2 øre uden vandmærke og fabrikations nr.
Dobbelt overtryk.*

*5/2 øre med vandmærke men uden fabrikations nr.
Dobbelt overtryk, det ene i blindtryk.*

Under trykningen skete det, at 2 korsbånd blev overtrykt samtidig. Da det underste, som ikke var blevet overtrykt, blev sorteret fra, blev dette trykt igen, hvorved der opstod et dobbelt overtryk, det ene i blindtryk (uden farve).

Blandt de indkaldte korsbånd fra posthusene, er der forskellige typer. De findes uden vandmærke og uden fabrikations nr. (fra 1905), med vandmærke men uden fabrikations nr. (fra 1913) samt med vandmærke og fabrikations nr. (fra 1917-18).

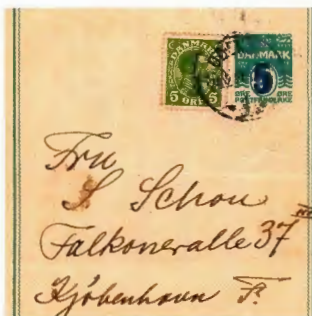
5/3 øre med vandmærke og fabrikations nr.
Dobbelt overtryk.

5/3 øre med vandmærke og fabrikations nr.
Dobbelt overtryk, det ene i blindtryk, som er forrykket nedad.

De fleste korsbånd med fejltryk kendes som oftest mest ubrugt, men nogle få er blevet brugt på normalt vis. Desuden kendes få, hvor overtrykket (med eller uden farve) er blevet kraftigt forrykket i forhold til mærkebilledet.

Af 5/4 øre korsbånd uden vandmærke og uden fabrikations nr. (fra 1905) fandtes der tilsyneladende kun et lille antal og disse blev sorteret fra inden de blev overtrykt. Men der kendes et brugt og et ubrugt som blev overtrykt.

5/4 øre uden vandmærke og uden fabrikations nr., opfrankeret med 5 øre og brugt efter portostigningen 1/3-1921. Eneste kendte brugt.

5/3 øre med vandmærke men uden fabrikations nr. med tiltryk af 3 øre i blindtryk. Eneste kendte.

1/3-1921 stiger portoen igen og ligesom før indsendes de gamle værdier til blanketdepotet, for denne gang at blive tiltrykt med en ny værdi. De gamle overtrykte lokalporto korsbånd bliver tiltrykt med 3 øre og her opstår der igen nogle fejltryk. Ligeledes som ved 5 øre overtrykkene sker det, at tiltrykket bliver i blindtryk. Disse burde have været sorteret fra med enkelte er sluppet ud.

Ligesom i 1919 bliver korsbånd i små oplag sorteret fra og igen sker det, at få slipper igennem kontrollen.

Denne gang var det 5/4 øre, uden vandmærke og uden fabrikations nr., som ikke skulle have været tiltrykt. Men det blev det og endda i blindtryk! Eneste kendte.

5/4 øre, uden vandmærke og uden fabrikations nr. med tiltryk af 3 øre i blindtryk.

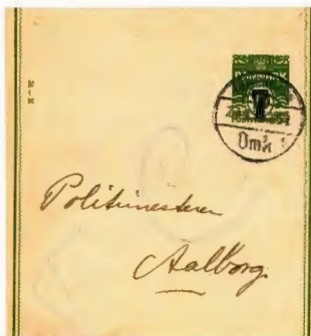

5 øre med vandmærke men uden fabrikations nr. tiltrykt med 5 øre.

Udover provisorierne blev også 5 øre korsbåndet tiltrykt med 5 øre.

Her burde det have været nemt, at sortere det lille oplag af 5 øre korsbånd, med vandmærke men uden fabrikations nr. fra men igen svigter kontrollen og få slipper igennem. Der kendes 5 stk. - 2 brugte og 3 ubrugte.

1/4-1926 bliver portoen nedsat!
 Hermed bliver de overflødige 8 og 10
 øre korsbånd overtrykt med 7 (øre).
 Da oplagene af de forskellige fabrika-
 tions nr. har været meget lille, så er
 det flere af dem der kun kendes i et
 lille oplag.
 Fabriktions nr. 34-M og 35-W kendes
 kun i 1 eksemplar.

7/10 øre med fabriktions nr. 34-M.

5 øre fabriktions nr. 55-H. Hele korsbåndet i dob-
 beltryk.

I 1938 sker det som ikke burde kunne
 ske - et korsbånd bliver trykt i dob-
 beltryk.
 Dette skulle være blevet sorteret fra
 ved efter kontrollen med blev det
 ikke.
 Dette dobbelttryk kendes kun i 1
 eksemplar.

Ved trykningen af sidste oplag af 4 øre korsbånd (12/3-1940) får trykkeriet besked fra postvæsenet, om at der er en portostigning på vej og hele dette oplag lægges i depot, for senere at blive overtrykt med 6 (øre). Der kendes dog 1 eksemplar (fabr. nr. 20) som ikke blev overtrykt.

4 øre korsbånd fabrikations nr. 20 uden overtryk.

5 øre med vandmærke men uden fabrikations nr. tiltrykt med 5 øre.

I forbindelse med portostigningen 1/7-1940 bliver de resterende 5 øre korsbånd tiltrykt med 1 øre. Enkelte af fabrikations nr. findes i et lille oplag. Fabrikations nr. 20 kendes kun i 5 eksemplarer.

Da jeg i mange år har registreret de sjældne danske korsbånd, beder jeg læsere, som skulle være i besiddelse af nogen af disse, om ventligst af sende met et scan, så det kan blive registreret.
 kunstsmed@image.dk

VF auktion

www.vf-auktion.dk

Online auktioner

Gratis auktionskatalog

Over 10.000 lots hver måned

Frederiksberg alle 52 DK - 1820 Frederiksberg
 Tlf. (+45) 36160084 auktion@vf-auktion.dk

ROSENHOLM

EL

• Elinstallationer
 • Elreparationer
 • Elcertificeret
 • Elcertificeret

86 99 65 09 • Bil: 20 25 82 22

RÅD & DÅD **RYOMGÅRD**

Yessengade 100
 8550 Ryomgård
 Tlf. 62 95 15 22
 Fax 62 95 83 95

Den gamle Stald & Gæstgivergården

Hold Deres selskab
i unikke omgivelser

- ★ Velkomstdrink
- ★ Forret
- ★ Hovedret
- ★ Dessert incl. dessertvin
- ★ Kaffe og te
- ★ Natmad
- ★ Incl. 1 fl. vin pr. couvert

fra kr. **323.00**
på Gæstgivergården

fra kr. **395.00**
på Den gamle Stald

Betjening, opdækning m.m. er naturligvis incl. i prisen
også mad ud af huset

På glædeligt gensyn
Lene Vest og Niels Kristiansen

Den gamle Stald · Gl. Estrup · Randersvej 4 · 8963 Auning · Tlf. 86 48 41 33

Gæstgivergården · Banevej 3 · 8543 Hornslet · Tlf/fax 86 97 50 99 · 40 58 58 97

Stednavnes anvendelse i temasamlingen.

v/Jørgen Jørgensen, De Danske Motivsamlerer.

For temasamleren gælder det til stadighed om at finde nyt materiale til samlingen. Sjældent materiale er selvfølgelig altid velkomment, men det gælder også om at være original i udvælgelsen af materialet. Det gælder om at finde materiale som ikke hidtil har været forbundet med det pågældende tema, eller om at benytte de pågældende objekter på en ny og kreativ måde.

Jeg har i nu 40 år arbejdet med min tema samling "Fiskeri" og forsøgt at forbedre den dels ved at finde nyt og spændende materiale og dels ved at forbedre den tematiske bearbejdning. I de seneste år har jeg haft fokus på at finde stednavne med tilknytning til temaet Fiskeri. Det har dels givet mig mulighed for at anvende en del gamle breve i samlingen og dels at afdække nye spændende sammenhænge imellem hidtil upåagtet materiale og mit tema. En beskrivelse af disse sammenhænge giver mig en kærkommen mulighed for at dokumenterer tematisk viden og egen forskning om de pågældende objekter.

De stednavne, som kan anvendes i en temasamling, skal have en direkte tilknytning til temaet. F.eks. vil et stempel med bynavnet Odense, der har sin oprindelse fra guden Odin, kunne anvendes i et tema om gamle nordiske guder eller den nordiske mytologi. Det tilsvarende brev vil imidlertid ikke kunne anvendes i tematisk sammenhæng i tilknytning til en eller anden begivenhed i Odense, f.eks. H.C. Andersens fødsel.

Navnelighed er ikke et tilstrækkeligt alibi for at kunne anvende et stempel tematisk. Den direkte sammenhæng imellem stednavnet og det valgte tema skal kunne dokumenteres. Et stempel fra Hundested kan kun anvendes i en hundesamling, hvis det kan dokumenteres at bynavnet er direkte afledt af ordet hund. Efter et par opslag på internettet blev gåden løst. Hundested har sit navn efter et stort stenrev nordvest for Spodsbjerg, som i folkemunde gik under navnet "hunderevet" efter de mange sælhunde som levede her. Et stempel fra Hundested hører således ikke hjemme i en samling hunde, men vil kunne anvendes i en samling sæler! Et for mig spændende og ukendt resultat, men et godt eksempel på hvor spændende det er at være temasamler.

Igenom længere tid har jeg søgt et alibi for at kunne anvende et gammelt præfil brev afsendt fra kongeriget Sardinien. Jeg havde en formodning om, at sardinen var opkaldt efter øen Sardinien eller omvendt. Mit første spor endte blindt idet

navnet Sardinien, på italiensk Sardegna har sin oprindelse fra det græske ord "Sandaliotis" der betyder "sandal" og som referer til øens silhuet.

Ill. 1. Sardinien har givet navn til sardinen.

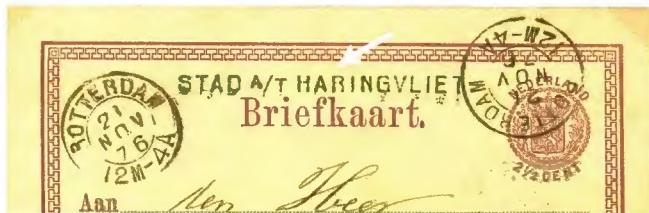
Senere er det lykkedes at dokumentere, at sardinen på italiensk "Sarda" ofte ses udstyret med endelsen "-ina" som betegner at noget er mindre. Et italiensk opslagsværk angiver at Sardina betyder "Små fisk fra Sardegna", og jeg har hermed sikret mig det nødvendige alibi for at benytte det pågældende brev afstemplet "Via Degli Stati Sardi" 5.3.1855. (Ill. 1). Kongeriget Sardinien strakte sig langt ind på det Italienske fastland hvor mit brev er afstemplet. Nu er jeg så på jagt efter et brev afstemplet med et Stati Sardi eller Sardegna stempel fra selve øen.

Ill. 2. Gyldenløvesgade. Adelstitlen Gyldenløve blev tildelt Chr IV's børn udenfor ægteskab.

I gamle dage var det ikke ualmindeligt at de danske konger fik børn udenfor ægteskabet, ja så almindeligt var det, at det ligefrem blev en tradition at Christian d. IV, Frederik d III, og Christian d. V's børn udenfor ægteskabet fik adelstitlen "Gyldenløve". Christian d. IV fik således tre sønner: Christian Ulrik, Hans Ulrik og Ulrik Christian, som alle tre fik adelstitlen Gyldenløve. Gyldenløvesgade i København er opkaldt efter Ulrik Christian som udmærkede sig under Københavns belejring i 1658. Et franko stempel fra Københavns skatte- og registerforvaltning, **Gyldenløvesgade (Ill. 2)** kan f.eks. anvendes som illustration af at kongelige sidespring ikke var ukendte på Chr. D. IV's tid.

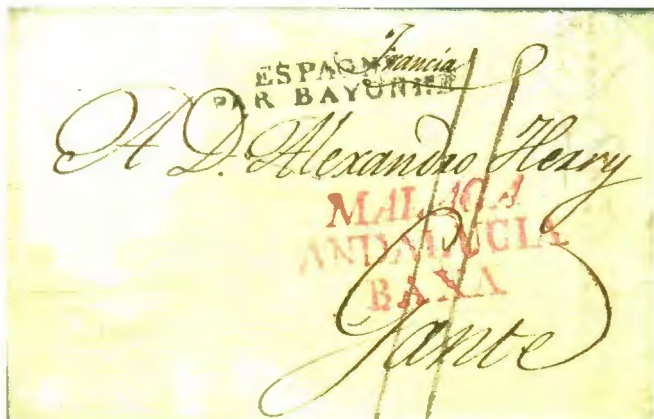
Harringsvliet (Ill. 3) fungerede som postindleveringssted under postkontoret i Rotterdam. Al udgående post blev afstemplet med et én-linie stempel "Stad A/T Haringvliet" hvorefter den blev bragt til Rotterdam, hvor frimærkerne blev annulleret med et Rotterdam datostempel.

Ill. 3 Stad A/T Haringvliet betyder "Byen på halvøen hvor silden passerer"

Af pladshensyn har jeg her kun vist et udsnit af den afstemplede helsag. Kun i ganske særlige tilfælde kan det anbefales ikke at vise en helsag fuldt ud. En helsag er i denne sammenhæng at sammenligne med et frimærke. Der forudsættes at være helt og vist i sin helhed.

Byen Malaga (Ill. 4) blev grundlagt af Fønikiske søfolk omkring 1100 f. kr. som en handels og fiskerby. Aktiviteten var præget af en betydelig fiskeindustri med fokus på produktion af saltet og tørret fisk. Malaga betyder på Fønikisk: "Byen hvor man tørrer fisk". Denne kuvert passer fint ind i et afsnit, hvor jeg belyser fremstillingen af klipfisk og tørret fisk.

Ill. 4. MALAGA - "Byen hvor man tørrer fisk"

WAITETUNA (Ill. 5) er en lille New Zealandsk landsby der fik eget postindlevering i 1881. Men først i 1887 fik postindleveringen sit eget stempel. Indtil da skete annulleringen med håndskrevet bynavn.

WAI-TE-TUNA betyder på Maori sprog "Vandløb med ål".

Ill 5. WAITETUNA

KAITANGATA (Ill. 6) er en lille New Zealandsk landsby beliggende på sydkysten af Syd Øen ved udmundingen af Clutha floden. Her blev udkæmpet en kamp imellem to indfødte stammer om retten til at fange ål i området. Stamme høvdingen Mokokoko blev dræbt og spist af sejrherreerne.

På Maori sproget betyder "KAI" at spise og "TANGATA" betyder mand. Jeg anvender dette kort til at dokumenterer at behovet for fiskeriinspektion og regulering er af meget gammel dato.

III. 6. KAITANGATA

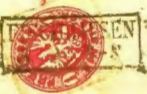
PESCHIERA (Ill. 7) er en lille Italiensk landsby beliggende på sydøst siden af Garda søen, ved udløbet af Mincio floden. Af gamle beretninger fremgår det, at Peschiera del Garda i efteråret var centrum for et stort ålefiskeri. Afhængigheden af ålefiskeriet har øjensynligt været så stor at ålen har fundet vej ind i byens byvåben. Breve forsynet med kommunens officielle stempel kunne sendes portofrit. Uanset at det kommunale stempel således ikke er af postal oprindelse, kan det anvendes i tematisk sammenhæng idet forsendelsens portofrihed beror på tilstedeværelsen af dette stempel som dokumentation for at der er tale om en tjenesteforsendelse.

N° 41. I
 Al S. Rossi Agt. av.^o e procuratore
 della No. 6. Famiglia Bonipai
 Verona

III. 7. PESCHEIRA

Fischhausen (III. 8) var oprindeligt navnet på et lille fiskersamfund beliggende i det daværende Preussen ved Danzig bugten, der grænser op til Østersøen. I 1885 havde fiskerbyen 2.750 indbyggere, hvoraf adskillige havde deres indkomst fra fiskeriet.

6/4 68 *Natur (Höf)*
 An

 An k. k. Gymnasial Oekonomus von Königsberg
 Preussische Provinz Prof. Dr. Gander
 Königsberg

 Königsberg

III. 8. Brev afsendt 05.09.1860 fra Fischhausen til Königsberg.

Efter 2. verdenskrig overgav de allierede hele området til Rusland. Fischhausen skiftede navn til Primorsk - der betyder "byen ved havet".

--o0o--

Materialet og mulighederne for at anvende stednavne tematisk er righoldige og din mulighed for at komme først med nye hidtil upåagtede sammenhænge er tilsvarende stor.

Af danske stednavne er der et stort udvalg. Hvad med f.eks. at forske lidt i historien bag navne som: Svinø, Kragelund, Aalborg og Tranebjerg. Jeg vil anbefale dig at være meget kildekritisk og så vidt muligt forsøge at få bekræftet en oplysning fra flere kilder.

God jagt og god fornøjelse.

**SØBY-SKADER-HALLING
SPARE OG LAANEKASSE**
- det lokale pengeinstitut

Telefon 87 99 58 66 . Fax 86 97 46 87 · www.lokalsparekassen.dk

Vi kender vores kunder

Book et møde med en af vores kompetente rådgivere, hvis du ønsker at skifte til Djurslands Bank.

Hør om den forskel, vi kan gøre for dig og din økonomi.

GRATIS BANKSKIFTE

DJURSLANDS BANK

– vi bygger på lokale værdier

Djurslands Bank • Torvet 5 • 8500 Grenaa • 86 32 15 55 • www.djurslandsbank.dk

Program lørdag den 23. september 2006

Kl. 09.30	Åbningsreception
Kl. 10.00	Udstillingen åbner
Kl. 11.00	Foredrag og fremvisning af eksponat
Kl. 12.00	Foredrag og fremvisning af eksponat
Kl. 13.00	Foredrag og fremvisning af eksponat
Kl. 14.00	Foredrag og fremvisning af eksponat
Kl. 15.00	Foredrag og fremvisning af eksponat
Kl. 17.00	Udstillingen lukker
Kl. 19.00	Palmares

Program søndag den 24. september 2006

Kl. 10.00	Udstillingen åbner
Kl. 11.00	Præmieoverrækkelse
Kl. 12.00	Spørgsmål til juryen
Kl. 13.00	Foredrag og fremvisning af eksponat
Kl. 13.30	Præmieoverrækkelse Børnekonkurrence
Kl. 14.00	Foredrag og fremvisning af eksponat
Kl. 15.00	Foredrag og fremvisning af eksponat
Kl. 16.00	Udstillingen lukker

Traditionel klasse

National

001	Søren Chr. Jensen, Randers
005	Jammu and Kashmir
006	Carl Simonsen, F.F.F
010	Islandske varianter 1873-1936
011	Henry M. Nielsen, F.F.F
015	Chile 1853-1880
016	Bent Nielsen, Rougsø
023	King Edward VII
024	Ryan Hansen, Køge
029	Estland 1782-1944
030	Benny Andresen, Nykøbing Falster
033	Udvidet Danmark 1933 -1937
034	Kaj E. Ullerup, Århus
038	Frederik VII 1907-12
039	Lars F. Hansen, Fløng - Hedehus
042	Portugal 1853-1912
043	Uffe Munk Nielsen, Hornslet
046	Frederik den VIII
047	Odd Arve Kvinnesland, Norge
052	Plebiscit Slesvig
053	Per Skaarup, Thisted
057	Svenske Båndmærker
058	Peter Nielsen, Hjørring
062	Danmarks tofarvede øremærker i uddrag 1875-1905
063	Erik Vermeij, Skanderborg
068	Holland Willem III 1852-72
069	Michael Siegmufeldt, Espergærde
073	Estonia 1918-1940
074	Helge Nehm, K.P.K.
078	Slesvig Plebiscit 1920
079	Johan Sander Jantzen, Aalborg - Nørresundby - ungdomsekspонат
083	Congo Fristat. Belgisk Kongo 1886-1923

Posthistorisk klasse

National

101	Thomas Moshauge, Aabenraa
108	Censuren af den sønderjyske Krigsfangepost 1914-21
109	Kurt Hansen, K.P.K.
113	Skibspost i Danmark
114	Mark Lorentzen, K.P.K.
119	Across the danish Border

120	Chris King, England
124	Slesvig - from danish Duchy to preussian Province 1615-1872
125	Keld Valbæk, Århus
131	Posthistorie med tilknytning til Århus og dets Hovedpostkontor 1624-1870
132	Bent Nielsen, Rougsø
136	Randers posthistorie
137	Per Bomholt, Kolding
144	Fra Kejserrige til Weimarrepublik i uddrag
145	Gert Svane Jensen, Elsted Lystrup
147	Forsendelser til og fra Danmark i perioden 1940-47
148	Kaj Jensen, Rougsø
154	Skibspost fra og til Norge 1827-1940
155	Hans Ole Alexanderson, Århus
159	Anvendelse af Danmarks postfrimærker 1933 til 1950
160	Lilly Juhl, Vejle
164	Postens problembørn, returbreve
165	Kresten Jul, Hornslet
169	Omkring de lokale posthuse Skjæring-Hjortshøj-Mejlby-Hårup-Egå
170	Knud E. Andersen, Rougsø
177	Sudetenland 1938-1945
178	Erik Sørensen, Grenaa
182	Grenaas posthistorie
183	Kaj Jensen, Rougsø
187	Rejsende postekspeditioner på skibe i Nordnorge
188	Hans Urbak, Hornslet
192	Postførende dampskibe i det sydlige Finland
193	Petter J. Taraldsen, Norge
200	Aalborg postkontor's historie
201	Petter J. Taraldsen, Norge
208	Nordjyske jernbaner/Bureaustempler
209	Erik Hansen, Fløng-Hedehusene
213	Stationsbyerne Taastrup/Hedehusene
214	Christian Jantzen, Aalborg-Nørresundby
218	Belgiens Emission 1915
219	Lars Kruse Andersen, Ebeltøft
223	Koldingegnens posthistorie
224	Erik Torbensen, Hammel
231	Indenrigske forsendelser i Danmark/Slesvig-Holsten fra 1600-1868
232	Erik Torbensen, Hammel
239	Danmarks postale forbindelser med udlandet fra 1700-tallet - 1868
240	Erling Berger, Helsingør
245	Holland. Internationale breve 1668-1868

246	Hans Urbak, Hornslet
251	Svensk Dampskibspost Stockholms Skærgård
252	Hans-Walter Rusch, Esbjerg
259	Sønderjysk posthistorie 1864-1920
260	Rudolf P. Krings, Ebeltoft
267	Tysk Feldpost i og omkring 2. Verdenskrig

Posthistorisk klasse

National

318	Henning G. Jensen, Elsted-Lystrup
305	Rosen set i et kulturhistorisk perspektiv
318	Gert Svane Jensen, Elsted-Lystrup
310	Denmark - the land and the community
318	Ernst Sass Matthiassen, Hornslet
315	Laksefisk og deres betydning
318	Ernst Sass Matthiassen, Hornslet
318	Spurvefugle set i Danmark

Posthistorisk klasse

National

351	Ketty Jensen, Aalborg-Nørresundby
354	Orkidéer
355	Birthe King, England
362	Denmark: Conscience, Conflict and Camps 1932-1949
363	Henning Mogensen, Hornslet
367	Udstillinger - Exhibitions
368	Betina Fals, Varde og omegn
372	Liv og glade dage
373	John G. Hansen, Helsingør
374	En nation bliver til
375	Leif Grundtvig, Randers
376	Motorsport
377	Inga Hedegaard, Holstebro
381	Grønland
382	Leif Grundtvig, Randers
384	En sørgelig samling
385	William Kriegbaum, Hornslet
387	Fra jord til bord - og lidt landbrugshistorie
388	Klaus Müller, F.F.F.
392	Verdens højeste bjerge.....og de lidt mindre
393	Lilian Boye-Hansen, Ry
394	Naturen - set fra mit vindue
395	Ove Frisch, Svendborg
396	Så til søs med vore "Torpedobåde"

Helsagsklasse**National**

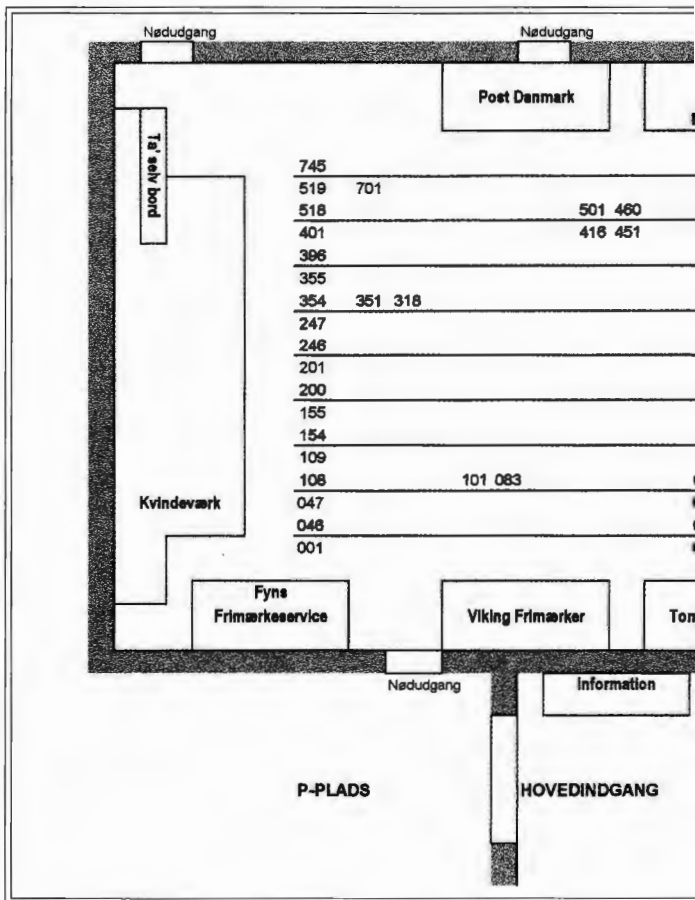
401	Willy Lauth, Lemvig
408	Postal stationery of Denmark 1865 - 1896
409	Andreas Kessler, Tyskland
416	Dänemark - Helsager - 10 øre våbentyper

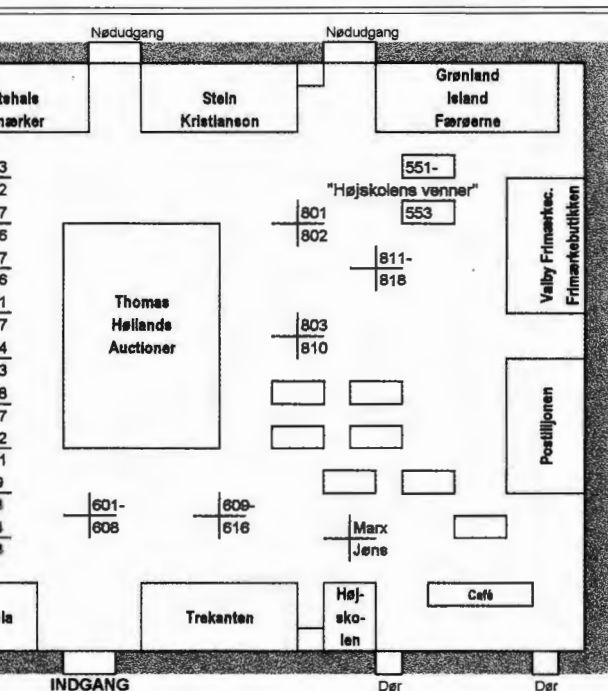
1-ramme klasse**National**

451	Kim Vidén, F.F.F.
The Airmail between Greenland and Denmark
452	Kim Vidén, F.F.F.
Franked, stampet and attachet
453	Svend J. Olsen, K.P.K.
Tysk besættelse og postcensur i Estland 1918
454	Ove Frisch, Svendborg
"Grønnedal"
455	Karsten Jensen, Aalborg
Danmarks tofarvede øreudgave 1875-1905
456	John Sørensen, Hornslet
Grønland
457	Petter E. Pedersen, Norge
Elefanten - fra vandring i frihed til reservat
458	Henrik Tranberg, Odense
Bitter botanik i bjergene
459	Henrik Tranberg, Odense
Seaplanes flying for Honour
460	Henrik Tranberg, Odense
Seaplanes patrolling at Wartime

Postkort klasse**National**

501	Kell Pedersen, Randers
506	De bedste Randers-postkort
507	Helle Pedersen, Holbæk
509	Odsherred - historie og historier
510	Hans Henrik Nøhr, Holbæk
512	Oplev området ved Store Klint
513	Hans Henrik Nøhr, Holbæk
Lilleklint - stedet hvor baron Calmette anlagde Liselund
514	Jørgen Jensen, Amagerland
518	Den Transsibiriske Jernbane
519	Lilian Boye-Hansen, Ry
En rejse i Luthers fodspor

Filatelistisk litteratur**National**

551	William Kriegbaum, Hornslet
Udstillingskatalog for Birdpex 5/Motiv 06
552	Djurslands Filatelistiske Højskole
Udstillingskatalog for DJURS 20
553	Djurslands Filatelistiske Højskole
CD-rom - Marx Jøns Læresamling

Ungdom - Åben klasse**National**

601	Christian Nøhr, Holbæk
603	The Birds at the tidal meadow seen through the telescope
604	Christian Nøhr, Holbæk
605	The life as a Boy Scout
606	Stina Nøhr, Holbæk
608	Et liv som schæfer
609	Thomas Bornerup, Holbæk
610	En tur til Island
611	Nikoline Frederiksen, Holbæk
612	Hundenes liv, før og nu
613	Nanna H. Sørensen, Holbæk
614	Hestens historie og brug
615	Charlotte Anni Stryhn, Midtjylland
616	Knuthenborg - a different neighbour

Traditionel klasse**Klub**

701	Henning Rasmussen, Randers
703	Christian X med varianter, prikfilateli og forsendelser
704	Keld Pedersen, Hjøllerup
706	Danske perfin
707	Hans Jacob Tuxen, KPK
709	Machin Variations

Posthistorisk klasse**Klub**

710	Inga Hedegård, Holstebro
713	Grønland
723	Henrik Plovst, Horsens
727	Modtageren betaler

Åben klasse**Klub**

714	Hans Schønning, Århus
716	La Cour slægtens tidligste historie
717	Kaj Taasti, Hornslet
719	Aber
720	Bent Larsen, Elsted-Lystrup
722	Papegøjer og parakit

1-ramme klasse**Klub**

728	Henry Munk Nielsen, F.F.F. Osmanniske Kejserrige 1862/1876 frimærker og stempler
729	Sven J. Olsen, K.P.K. Zarussiske poststempler i Estland 1858 - 1917
730	Søren Lindorf-Larsen, K.P.K. 1864 Krone-Scepter-Sværd
731	Knud Tolbøl, Århus Vinderup - en stationsby i Jylland
732	Kurt Otzen, Brønshøj Jernbanerelaterede forsendelser
733	Kurt Otzen, Brønshøj Forsendelser med DSB rutebiler
734	Kurt Otzen, Brønshøj Røde Kors provisorier 1921 og deres anvendelse
735	Erik Torbensen, Hammel Omkring Lægsvæsenet 1820-1850
736	Ryan Hansen, Køge Estlands provisoriske stempler 1991-92
737	Jørn Walter Pedersen, Silkeborg Uddrag af samlingbreve/postkort "Hvad gør postvæsenet når...."
738	Gert Svane Jensen, Elsted-Lystrup Golf - den nye folkesport
739	Helen Ørndorf, De Danske Motivsamlere En dag med hanen
740	Hans Urbak, Hornslet Svensk dampskibspost på vestkysten
741	Petter J. Taraldsen, Norge Aalborg Bypost 1884-1896 i uddrag
742	Jørgen Andresen, Århus Post til julemanden
743	Jørgen Andresen, Århus De 5 onde år
744	Jørgen Andresen, Århus Julepost til 1904 incl.

- 745 Dina Dall Andersen, Holbæk
Livet i og omkring de ferske vande

1-ramme klasse

"Højskolens venner"

- 801 Otto Kjærsgaard, Grindsted
Turistportomærkerne
- 802 Ib Pedersen, Odense
Fra lertavle til email
- 803 Per Bomholt, Kolding
18 og 77 omv. serien. Fra skilling til øre
- 804 Søren Chr. Jensen, Randers
Bælum - Østhimmerlands hovedstad
- 805 Kurt Hansen, K.P.K.
Den danske Paquetbotordning
- 806 Carl Jørgensen, Vejle
100 øre
- 807 Willy Lauth, Lemvig
Internationale svarkuponer(Danmark)
- 808 Ove Frisch, Svendborg
"En ung mands drøm"
- 809 Bent Bergsøe Nielsen, Vejle
Turist i Prag
- 810 Kaj Ullerup, Århus
Århus posthistorie
- 811 Knud Tolbøl, Århus
I alle de riger og lande
- 812 Ib Krarup Rasmussen, K.P.K.
Chr. X 1 krone type 1 1922
- 813 Kaj Storm, Ringe
Aggersund færgeri
- 814 Kaj Storm, Ringe
Langelandsbanen
- 815 Kresten Jul, Hornslet
Hvad en påtegning kan betyde
- 816 Knud E. Andersen, Rougsø
Posthistoriske strejftog
- 817 Hans Schønning, Århus
Kgl. Tjeneste til Anholt
- 818 Lillian Boye-Hansen, Ry
Lübeck - en del af Verdenskulturarven

Ærespræmier - konkurrenceklasse national udstilling

Post Danmark

Post Greenland

Fællesfonden

Grenaa og Omegns Frimærkeklub

Ebeltoft Kommune

Ærespræmier - konkurrenceklasse klubudstilling

Iceland Post

Grenå Kommune

Rougsø Frimærkeklub

Ærespræmie - ungdomsklasser

Ebeltoft Frimærkeklub

Hornslet Frimærkeklub (opmuntringspræmie - ungdom)

Ærespræmie - "Højskolens venner"

Djurslands Filatelistiske Højskole

Præmie til mest publikumsvenlige eksponat i åben klasse

Danmarks Filatelist Forbund

Oversigt stande

Post Danmark

Hirtshals Frimærker

Stein Kristianson

Grønland-Island-Færøerne

Valby Frimærkecenter/Frimærkebutikken

Postiljonen

Trekanten

Viking Frimærker

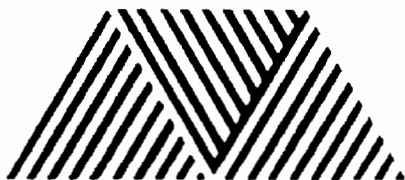
Fyns Frimærkeservice

Thomas Høiland Auctioner

Djurslands Filatelistiske Højskole

Danmarks Filatelist Forbund

Kvindeværk

MILLIKEN

DANSKE FILATELISTERS FÆLLESFOND

Ønsker hjertelig tillykke

Fondens formålsparagraf er:

- 1) at støtte, fremme og udbrede kendskabet til filatelen i Danmark
- 2) at støtte afholdelse af frimærkeudstillinger
- 3) at støtte udgivelsen af filatelistisk litteratur
- 4) at støtte andre filatelistiske arrangementer
- 5) at støtte og fremme interesse for danske frimærker i udlandet

Kontaktperson : Holger Carstensen, Solbærvej 3, 4690 Haslev
Tlf. : 56871381. E-mail : hchaslev@mail.tele.dk

GRENÅ MURER OG TØMRERFORRETNING A/S

**BØRGE JØRGENSEN
FREJASVEJ 17, 8500 GRENÅ
TELF. 86325825 . FAX 86300985**

ALT I MURER & TØMRERENTERPRISE

TILBUD UDEN FORBINDENDE.

IVÆRKSÆTTER ?

Er du klar til at blive selvstændig - så er Rosenholm Iværksætterberedskab klar til at hjælpe.

De fleste iværksættere kan få gratis vejledning og rådgivning hos professionelle advokater, revisorer, iværksættervejleder og finansfolk - til en samlet værdi på op til 9.000 kr.

Dette svarer til 10 timers rådgivning før start og desuden 10 timers rådgivning efter start.

Gode råd er ikke altid dyre i Rosenholm.

Rosenholm Iværksætterberedskab

Rosenholm Udviklingspark
Rosenholm Erhvervsråd
Sortevej 40 - 8543 Hornslet

Tlf.: 8880 9990
Email: rosenholm@udviklingspark.com
Hjemmeside: www.iværksætter.nu

ÅBEN KLASSE

nu og i fremtiden

20 års jubilæum - til lykke, til lykke!

Hvor så verden dog anderledes ud for 20 år siden.

Og hvor samlede vi anderledes den-gang, da ingen kendte til enramme-eksponater, postkortklasse og åben klasse.

Det er kun 10 år siden udstillingen Vejle Frim '96 satte sig som mål at gøre en såkaldt Åben Klasse kendt i området. Der var ingen regler at følge, og som forsøg fik de bedste eksponater sølv som en slags adgangstegn til større udstillinger. Projektet var på flere måder skelsættende, for man kom i snak med den første generation af "frie samlere" og det viste sig, at sølv ikke var nok: Alle ville have adgang til medaljer i forskellige størrelser og vægtklasser og ikke bare afspises med et adgangs-tegn. Det medførte, at man måtte finde ud af, hvilke kvaliteter der skulle belønnes; et reglement blev udarbejdet og pointberegning indført.

Den åbne classes historie er skildret andetsteds¹, og gang på gang er klas-sens levedygtighed blevet bekræftet. På Vejle Frim '05 var der tilmeldt 35 eksponater i klassen, nogle stykker flere end i den traditionelle klasse, og den åbne classes evne til at tiltrække kvindelige samlere viste sig stadig stor: 14 af de åbne eksponater var skabt af kvinder, mens man savnede kvindelige udstillere både i den traditionelle afde-ling og i den posthistoriske (der havde 20 eksponater). Blandt juniorerne var de åbne samlinger dominerende.

Udviklingen er ikke sket uden omkost-ninger, således er motiv- og temasam-linger næsten forsvundet. På Vejle '05 var der tilmeldt tre. Jørgen Jørgensen opfatter ligefrem åben klasse som en slags oprør mod den tematiske classes meget detaljerede reglement². Frem-tidsforsker Carsten Beck beskrev på repræsentantskabsmødet i 2004 de moderne samlere som frihedssøgende og selvstændige³: "Fremtidens med-lemmer (af en frimærkeklub) vil selv bestemme meget mere om hvor og

¹ Carl E. Jørgensen: "Den åbne klasse i Danmark" i udstillingskatalog for Esbjerg 2000, side 29-37, ført frem til Svendborgudstillingen 2003 i bogen "Om den åbne Frimærke-samling og den åbne Udstillingsklasse" af samme forfatter.

² DFT 2005, side 230

³ DFT 2004, side 409. Allerede i udstillingskatalogen for NORDIA 1998 påpegede jeg dette forhold og ytrede min tilfredshed med, at en nyopdukket "åben klasse" gav plads for samlere af den moderne type.

hvordan (de vil samle)". Detaljerede reglementer? Nej tak!

Åben Klasse var som skabt til at huse disse moderne samlere. Den var tilgængelig for enhver og har siden introduktionen beriget alle udstilling med seværdige eksponater. Desuden har den øget aktiviteten hjemme i klubben, hvor hidtil upågtet materiale er kommet i kurs og nye kontakter er skabt.

Er der så noget at beklage sig over?

Lad mig stilfærdigt påpege, at der ikke bare i fremtiden, men allerede nu er samlere der selv vil bestemme, hvordan de vil samle. "Fremtiden er begyndt", som museumsinspektøren sagde ved en fernisering på kunstmuseet Trapholt for nylig. "Ja, for længst!" tilføjede jeg lidt ironisk i mit stille sind. Og ligesådan med filatelen! Fremtiden er begyndt! Der er en voksende skare af frie samlere! Derfor skal man ikke reducere den åbne classes åbenhed eller adgang til ædelt metal, men tvært imod hver gang den præsenterer sig, kikke efter hvor nyskabelserne er, og forstå at den næste fremtids begyndelse sikkert ligger dér. Det nye er aldrig opstået ved at følge gældende regler, men ved at bryde dem. Det vil være forkert, hvis dommerstyrelsen og dens mænd er så fikseret på reglementer og guidelines, at de ikke påskønner fornyelserne. Det vil være bedre for os alle, hvis de belønnede spændende nyskabelser frem for at straffe forseelser mod gamle reglementer.

Åben klasse er hjemstedet for frie samlere, men jeg har også ved flere

lejligheder fremhævet den åbne klasse som udstillingsstedet for gode gammeldags frimærkesamlere. Dem er der ikke mange af - hvis man skal dømme efter udstillingerne - og da slet ikke generalsamlere: folk der grådigt vil have så mange frimærker som muligt fra hele verden, og som kan glæde sig både over klassiske skønheder og moderne tryktekniks formåen, som elsker frimærker med billeder af regenter eller landskaber - men også mærker hvor motivet bare er et værdital: Tal blandt bølgelinier, tal indrammet af posthorn eller af typografiske ornamenter.

Nej, på udstillinger optræder sådanne samlere ikke: Hvordan skulle de montere alle disse spredte herligheder? Efter land? Efter alder? Efter størrelse? Selv den vildeste optimist regner ikke med at opnå så megen kompletthed, at en såkaldt katalogsamling har nogen mening som eksponat.

Så dukkede åben klasse op, og her var chancen for at gøre sig gældende. Frimærkesamlerne fik et sorteringsmaskinel, så uddrag af deres mærkebeholdninger kunne organiseres på opfindsom vis under en spændende titel. Havde de ikke tidligere vist sig blandt udstillere, trådte de nu i uventet omfang i karakter som "åbne" og blev stolte af det, de hidtil havde holdt lidt skjult for - ja, skal vi undtagelsesvist kalde dem "filatelisterne". Frimærkesamlere af den oprindelige type, der ikke gik så meget op i at tryk- og positionsbestemme, fik omsider succes og lod sig se i den åbne klasse.

Er det noget at beklage sig over?

I de oprindelige guidelines for åben klasse var mit favoritsted dér, hvor der stod: "Det postale materiale skal være samlingens fundament og optræde i en mængde, der ikke skaber tvivl om, at eksponatet hører hjemme på en frimærkeudstilling". Det lyder rigtigt: Klassen er for frimærkesamlere!

Alligevel tror jeg at samlere såvel som udstillingsgæster, dommere og andet godtfolk lægger hovedparten af deres opmærksomhed på den åbne klasses indhold af "ikke-postalt materiale". Selv disponerer jeg over adskilligt, som burde være guld værd, hør bare: En stump af en ituslået guitar, en pose med te, det ene ben af en ringmærket spurvehøg, strå fra et udskiftet stråtag på en af Frilandsmuseets bygninger, 10 bananmærker (de fleste nupset i Føtex) og en af min mors kniplinger.

Det har været sjovt at arbejde med. Rigtig sjovt. Åben klasse er uden tvivl den sjoveste form for filateli, der findes. Det skal der ikke laves om på.

Og er der så noget at beklage sig over?

Tja!

Når der i det gældende reglement står: "Eksponatet skal indeholde mindst 50% filatelistisk/postalt materiale", tolkes det af mange, som om det ideelle er noget i retning af, at det postale ba-

lancerer fifty/fifty med det ikke-postale. Det er nok ikke meningen, men det er i hvert fald en tilladt og derfor en anvendelig fordeling⁴. På den opfattelse har mange mennesker oplevet hjemlig glæde under konstruktionen af en åben samling, og med den fordeling har mange eksponater høstet anerkendelser fra høj og lav.

Men fifty/fifty er for meget efter min mening. De 50% opstod vist bare, fordi det var lettest at regne med. Egentlig optælling har næppe nogensinde fundet sted, og dertil kommer, at det endnu ikke er oplyst hvad de 50% skal tages af. Er det areal eller styktal, er det farvepragt eller blikfang på anden vis?

I min bevidsthed er åben klasse ikke bare beregnet til at blande filateli med ikke-postale ting, men et sted der er åbent for alle slags eksperimenter - også uden billeder. Erfaringen synes at vise, at der i øjeblikket skal billeder til, for at hævde sig. Det er en skam. Filatelien er ikke tjent med det.

Den tematiske klasses hensigten som resultat af åben klasses succes er måske til at bære; værre er at tilgangen af samlere i klassisk stil også forekommer svækket - i hvert fald blandt juniorerne, fremtidens seniorer. Takkemåler, vandmærkesøger, stempelkatalog og forstørrelsesglas, alt det der i gamle

⁴ Jørgen Jørgensen giver muligheden for at bruge op til 50% ikke postalt materiale i åben klasse ansvaret for hvad jeg vil kalde den tematiske klasses forestående undergang (DFT 2005, 230).

dage var filateliens kendetegn, er i min tilværelse flyttet fra sentimentale erindringer op på spisebordet. Jeg kikker igen nøje på frimærkerne, og jeg kan hilse og sige til alle de åbne samlere, at det er en fortrinlig beskæftigelse. Og den udelukker slet ikke kreative indfald. Vent bare, havde jeg nær sagt⁵!

Her ved jubilæumstide kunne man spørge: Bør den næste fornyelse af vores hobby ikke styrke filateliens i det åbne farveorgie? Det er som om alle dekorative og kreative muligheder er udnyttet til det yderste, mens det filatelistiske i flertallet af samlinger står svagt. Spørgsmålet er: Hvordan kan man både bevare den åbne classes kvaliteter og fremme det filatelistiske element i samlingerne? Ja se, det går jo kun, hvis dommerkollegiet ønsker det. I filateliens verden ligger den lovgivende magt hos dommerne (de udfærdiger reglementerne); udøvende magt ligger også hos dommerne (de administrerer fx dispensationer); og endelig ligger den dømmende magt alene hos dommerne ("juryens afgørelser er inappellable"). Om systemet er verdens bedste, skal jeg ikke begynde en drøftelse af, men det lægger utvetydigt et meget stort ansvar for hobbyens fremtid på dommerstyrelsens skuldre.

Vi andre kan komme med gode ideer og velmente råd, men kun hvis dommerne går ind for sagen, kan den realiseres.

Så vil det til gengæld også ske: I den vedvarende konflikt mellem lysten til personlig udfoldelse og muligheden for solid anerkendelse af udstillingssamlingen, vil de fleste trods alt rette ind og underlægge sig de retningslinier der skal følges for at få flest point. Jeg brød mig i sin tid ikke om, at der i vurderingen af de åbne samlinger skulle indgå et begreb som "filatelistisk viden". Det var for bombastisk og ville flytte klassen hen i retning af de traditionelle. Men det er heller ikke ønskværdigt at gå til den anden side og helt overse de filatelistiske kvaliteter. Ikke på en frimærkeudstilling i hvert fald. Hvis nogen, ja selv hvis Danmarks Filatelist Forbund som helhed vil have mere filateli, er den eneste vej dertil, at dommerne giver filateliens point.

Mit velmente råd for den åbne classes fremtid er følgende:

Lad vilkårene på klubudstillinger fortsætte som hidtil. Klassen er åben (som alle de andre). Lad dommerne give point i rigt mål for samlingens titel og originalitet, for materialeegnhed og komposition, for harmoni og underholdningsværdi.

Vær ikke fedtede; sørg for, at folk bliver glade for bedømmelsen og fortsætter med at samle. Stil ikke for store krav til filateliens. Giv guld til de samlinger, der er en øjnernes lyst, hvis PR-

⁵ Jeg tror, at tiden er kommet til at man accepterer lidt seriøs anvendelse af ikke-fila i alle udstillingskategorier. Altså ikke, som dristige samlere blev mødt før i tiden: "Hvorfor vil du spille pladsen med sådan noget?", men "Nå det er sådan det ser ud i virkeligheden!"

værdi for vores hobby er indlysende, hvis tilstedeværelse er en gevinst for udstillingen.

På nationale udstillinger er den åbne klasse mere lukket (som alle de andre) og ingen tør vel åbne den på vid gab igen.

MEN

er man kommet ind og udstiller nationalt, synes jeg at pointene skal tilkomme dem, der i deres eksponat har dyrket det postale, der har demonstreret filatelistisk overblik i materialevalget og vist kundskaber gennem tekstinngen, der har inddraget usædvanlig filateli i samlingen og benyttet objekter, der også ville gøre sig godt i andre sammenhænge.

Pointfordelingen skal være en helt anden end ved klubudstillinger: Det der talte meget før, skal vægtes betydeligt lavere nu; hovedmængden af point skal tilkomme de filatelistiske discipliner. På dommerskemaerne skal begge fordelingsnøgler stå at læse, så enhver efter deltagelse i en klubudstilling straks kan få en fornemmelse af, om eksponatet også vil kunne gøre sig i etagen ovenover.

At nationale udstillingers åbne eksponater fastholder den åbne klasses kreative kvaliteter, er en selvfølge: Det var jo kreativiteten, der skaffede adgang til den nationale. Der er ikke grund til at give ekstra for den nu; nu skal filatelién vise sit ansigt og tjene sin løn!

Det kan da godt være, at de åbne der vil videre på den måde, får noget arbejde med at udbygge deres samling, men gør det egentlig så meget? Skulle en to-tre-fire ombygninger med stadig lodigere filatelistisk materiale ikke være lutter nydelse? Og for os andre vil det være spændende at se, hvordan eksponatet blev mere og mere voksent for hver gang man så det. Et eksponat, der ikke er i udvikling, skal ikke vises for tit. De åbne, der har været med fra begyndelsen og som ikke har ændret sig stort siden, er vi så småt ved at blive trætte af. Uanset hvor mange topkarakterer de scorer.

Carl E. Jørgensen

www.audetotalservice.dk

Jan Aude Tlf: 40 86 34 47

Have
Anlæg
Rengøring

Sønderholmvej 73 * 8543 Hornslet * aude@audetotalservice.dk

**LAD OS HJÆLPE DIG MED AT
FANGE DINE STRØMTYVE**

ENERGI CENTRET

RANDERS - HOBRO

Stempelmaskiner i Danmark

Allerede i 1880 startede tidlige forsøg med stemplingsmaskiner i Danmark for at erstatte den mandskabstunge afstempling af forsendelser. Frem til 1902 kom der mange tilbud fra forskellige maskinfabrikater.

Den mest specielle maskine blev tilbudt i april 1901. Det drejede sig om en maskine af fabrikat Vulcanus fra Holland. En lille oliebrænder var placeret på en bevægelig arm. Stempelklicheén blev opvarmet, så den var rødgloedende. Stemplet førtes ned mod forsendelsen og brændte stemplet ind i frimærke og konvolut.

I perioden fra 1900-03 klager Provinshandlerforeningen konstant over dårlige afstemplinger, og det øger interessen for stempelmaskiner, der formodes at kunne give et bedre og tydeligere aftryk.

Hel- og halvstempling

Stemplet starter ved forsendelsens kant og annulleret frimærket ved at stempelklicheen ruller hen over forsendelsen.

Hvis stempelklicheen ruller hen over hele forsendelsen til modsat kant, kaldes det en helstempling.

Hvis klicheen stopper efter en omdrejning - efter bølgelinier og dagstempel - kaldes det en halvstempling.

Benævnelsen rullestempel er blevet anvendt, men et rullestempel er håndført og anvendes på vanskelige kuverter. Båndstempel er også fejlagtigt blevet anvendt, men der er ikke tale om et bånd, men en fast kliche i form af en cylinder.

Krag maskiner - 7 vandrette linier

I september 1904 fremsendte overretssagfører Herman Krag i Kristiania et tilbud på en håndbetjent maskine. Allerede i oktober 1904 kan man se, at General-direktoratet anmoder om udtalelse fra Overpostmesteren. Derefter bestilles 2 håndbetjente maskiner på prøve i København. Stempeltypen er brotype-stempel I.

En af de sidste juledage i december 1904 kom Krag til København og afleverede 1 håndbetjent og 1 elektrisk maskine til Brevpostkontorets filialkontor. Maskinerne tages straks i brug. Den 31.12.1904 er sandsynligvis første afstemplingsdato.

Maskinerne kan afstemple 6-700 forsendelser i minuttet mod en øvet håndstemplers ca. 150 forsendelser.

Der kom ikke flere indkøb, da postvæsenet var for nærig, men i 1905 var der 4 maskiner. I 1907 kom en forbedret type, der kunne klare 1.000 forsendelser i minuttet.

Afstempling af Krag maskine- tidlig dato 31.12.1904

I 1909 er der købt 17 maskiner til Danmark - 7 i København og 10 i provinsen. Alle maskiner var nu elektriske.

Landsudstillingen i Århus 1909 fik 1 maskine, der voldt stor opmærksomhed. Efter udstillingen flyttedes maskinen til postkontoret i Aalborg.

Afstempling af Krag maskine på landudstilling i Århus 1909

De første forsendelser med afstempling i 1904 er sjældne. Afstemplingen fra landsudstillingen i Århus er forholdsvis sjælden.

Krag maskinerne anvendtes også til ankomststempling på bagsiden, men så var blokkene med de vandrette linier fjernet.

Afstempling af Krag maskine med lodrette linier - 3 mm afstand

Krag maskiner - lodrette linier afstand 3 mm

I 1911 fik Banegårdspostkontoret en ny maskine på grund af klager over makulering af teksten på brevkort med stemplerne. De nye klicheer er forsynet med 2 rækker lodrette streger med en vandret afstand på 3 mm og 2 dagstempler.

Stemplerne er kun i brug i en kort periode og er forholdsvis sjældne. Grunden til de tages ud af drift er, at maskinerne kører dårligt, og at afstemplingen er for massiv.

I december 1911 flyttedes Banegårdspostkontoret til Centralpostbygningen.

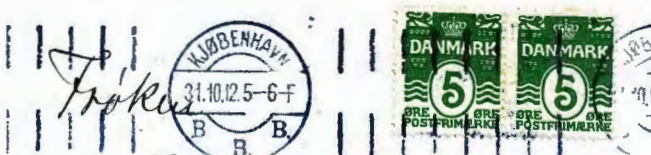
Krag maskiner - lodrette linier afstand 7 mm

Efter kort tid fik postkontoret 2 nye Krag maskiner - også med lodrette linier, men nu med 7 mm afstand. Dette skete for at sikre tilstrækkeligt med sværte til datobjælken.

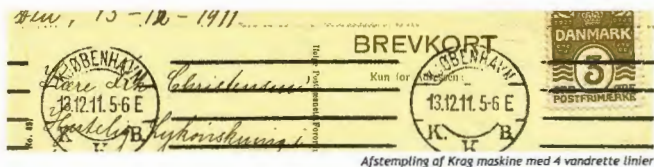
Stemplet var i brug i længere tid, men stemplet havde det store problem, at stempelvalsen kom til at fungere som tandhjul på grund af de lodrette linier.

I juli 1912 ændredes Banegårdspostkontorets afgående afdeling til OMKarteringspostkontoret.

En periode med stor utilfredshed med Kragmaskinerne og konstante problemer med driften afsluttes denne dato, og det er slut med stemplerne med lodrette streger. Disse er ret almindelige.

Afstempling af Krag maskine med lodrette linier - 7 mm afstand

Krag maskiner - 4 vandrette linier

Omkring 1908 udslibes hver anden linie i klichéerne, og der opstod afstemplinger med 4 vandrette linier.

Afvigende hertil var maskinstemplet fra Kolding fra 1909, der leveredes med 5 vandrette linjer. Alle almindelige.

Pneuma Danica 1907-09

I 1907 opfandt direktør Ellehammer (ham med flyvemaskinen) en ny stemplingsmaskine, der arbejdede efter vacumprincip. Det havde den fordel, at alle størrelser forsendelser kunne afstemles. Konvolutten hævedes med vacum op til stemplet.

Maskinen blev opgivet i november 1909, da aftrykkene var alt for svage. Der kendes ingen aftryk fra denne maskine.

Universal 1912

Fra marts 1912 startedes et forsøg med en halvstemplingsmaskine af fabrikat Universal.

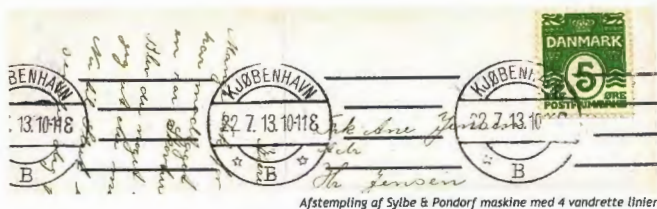
Maskinen virkede godt, men var alt for dyr.

Postvæsenet tilbageleverede maskinen
i oktober 1912. Aftryk fra denne maskine er sjældne.

Sylbe & Pondorf - 4 vandrette linier 1912-27

Postvæsenet var i 1912 indstillet på at anskaffe sig maskiner, der skulle kunne halvstemple. Man så sig om efter et alternativ til Krag maskinerne, og valget faldt på Sylbe & Pondorf maskiner. Disse stemplede blokke med 4 vandrette linier og 3 mellemliggende dagstempler. I november 1912 bestilles de 3 første maskiner af dette fabrikat, der viste sig at skulle blive de foretrukne maskine i lang tid fremover.

Afstempling af Sylbe & Pondorf maskine med 4 vandrette linier

Desværre viste det sig, at maskinerne ikke kunne halvstemple. Der findes postkort med mere eller mindre vellykkede halvstempler, men det er det hele.

Sylbe & Pondorf - 4 bølgelinier 1913-27

I 1913 købte man yderligere 3 maskiner og benyttede samtidig lejligheden til at give afstemplingen et nyt design - bølgelinier i stedet for vandrette linier.

Midt i bølgelinjerne blev angivet distriktsbetegnelse. Dette blev samtidig ændret på Kragmaskinerne fra marts 1914. Sådanne Krag afstemplinger er ikke almindelige.

Afstempling af Sylbe & Pondorf maskine - 4 bølgelinier

For at få overblik skal her angives antal maskiner i 1915: København: 12 Krag - 7 Sylbe & Pondorf - Provinsen: 9 Krag - 2 Sylbe & Pondorf

Afstempling med blå stempelfarve af Sylbe & Pondorf maskine i Aalborg

Afstempling af Krag maskine med bølgetlinier

I 1919 bestiltes yderligere 40 nye Sylbe & Pondorf maskiner til fordeling i hele landet.

Sidst på året 1921 blev der gjort forsøg med blå stempelfarve på postkontoret i Aalborg. Disse afstemplinger er sjældne.

Sylbe & Pondorf med reklameklichéer 1924-29

I 1924 indførtes reklameklicheer indbygget i stemplerne. Blokkene med bølgetlinier udskiftedes med blokke med reklameklichéer. Disse afstemplinger er ikke almindelige.

I 1927 indkaldtes de sidste Sylbe & Pondorf maskiner fra posthusene i Danmark.

Afstempling af Sylbe & Pondorf maskine - med reklamekliché

Flier og M-maskiner - "Hey-Dolphin" - 7 bølgelinier 1923-36

Nu var Postvæsenet indstillet på, at stempelmaskinerne skulle kunne klare en problemfri halvstempling. Der indkøbes nye stempelmaskiner fra The International Postal Supply Co. i New York. Fra juni 1923 indkøbes 5 Flier og 1 M-maskine. Der kan ikke ses forskel på afstemplerne fra de to maskintyper.

Stempling med Flier/M-maskine - bølgelinier

Postvæsenet havde tænkt sig, at der nu skulle være indbyggede stempelnumre, men det var ikke muligt. I stedet angives stempelnummeret med stjerner med varierende antal takker i stemplet.

Stemplet bestod af et dagstempel og 7 bølgelinier til højre her for (hen over frimærket).

Flier og M-maskiner - frankostempling i rødt 1924-

Fordelen ved de nye maskiner var, at de også kunne franko-stemple. I december

Frankostempling med Flier/M-maskine

1923 indføres frankostempling på Omkarteringskontoret maskine. Og allerede året efter i december en maskine, der kunne anvendes til international frankostempling.

Maskinerne var forsynet med plombérbart tællerværk til frankostemplingen.

I april 1924 indføres et nyt frankostempel med dagstempel. Dette anvendes med rød stempelfarve.

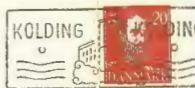
Frankostemplingen anvendtes fra december 1927 også i travle perioder (julen) som annulleringsstempler, men så med sort stempelfarve.

Flier og M-maskiner - reklameklicheér 1924-

Fra 1924 anvendtes også reklamekliche til højre i Flier stemplet i stedet for blokken med bølgelinier. Disse stempel aftryk blev et samlet objekt som TMS-TekstMaskinStempler, men er alle forholdsvis almindelige.

Første TMS'er "KØBESTÆVNET 2.-10. AUGUST FREDERICA" er fra 1924. Dette stempel blev anvendt ved København "K" og København "OMK".

Af specielle forekom i 1947 TMS "Afsend JULEPOSTEN...", hvor der benyttes et nyt datostempel med ca. 2

Flier med reklamekliche

mm diameter. I 1948 findes TMS "LÆG IKKE PENGE...", hvor B i København står spejlvendt.

Omkring 1930 var postvæsenet oppe på 30 maskiner fordelt over hele landet.

I dagsstemplerne kan øverst være angivet REST 1-4. Sandsynlig forklaring: Købmagergades Postkontor besørgede selv kassetømningen i den indre by og Københavns Omkartering tømte kasserne i resten af København (flere gange dagligt). Maskinstempler med "Rest" blev anvendt på post, der var indbragt i sidste øjeblik efter den normale post var færdigsorteret.

Flier stempel med "Rest" angivelse

Både Flier og M-maskinerne var komplicerede i opbygning, men meget slidstærke. En af maskinerne anvendes helt frem til 1974.

Standard maskine 1926

I 1926 fik postvæsenet tilbudt at afprøve en tysk stempelmaskine af typen Standard. Den kostede det samme som Flier og kunne også samme funktioner. Postvæsenet vurderede, at det måske var nemmere at skaffe reservedele fra Tyskland end fra USA.

Maskinen testedes i 3 måneder og flyttedes derefter til et andet postkontor, der ikke kunne få den til at virke, hvorefter maskinen returneredes.

Afstemplinge er sjældne.

Post Office Canceling Machine "Pitney Bowes" 1929

I oktober 1929 blev en ny amerikansk halvstemplingsmaskine tilbudt til test, en såkaldt Pitney Bowes maskine.

Maskinen var stort set en kopi af en Fliermaskine, men havde kun 2/3 af dennes kapacitet.

Da postvæsenet under testen fik et favorabelt tilbud på levering af 20 Flier og M-maskiner, blev maskinen returneret.

Afstemplinger med denne maskine er sjældne.

Pitney Bowes 1929

Flier og M maskiner - forsøg med kortere stempelafttryk 1934

I to perioder i 1934 blev der lavet forsøg med en håndbetjent maskine fra The International Postal Supply Company IPS. Der anvendtes stempelindsatser fra Fliermaskine.

Der kom hele tiden klager over afstemplingerne, så derfor udførtes forsøg med kortere stempelafttryk.

Halvstemplerne med reklamekliche målte 8,5 cm og halvstempel med bølgelinier målte 9,1 cm. Kortere stempler

på 6,9 cm leveredes 14. februar 1934 til prøvning ved Omkarteringspostkontoret og Købmagergades Postkontor. Stemplerne inddrages igen 19. februar 1934 på grund af problemer.

Kortere forsøgsstempel i 1939

Den 20. august 1934 igen nye 6,0 cm lange stempler til samme postkontorer. Denne gang påbegyndtes afstemplingen straks ved kuvertens/kortets kant. Stemplerne indkaldes den 5. oktober 1934, da det konstateredes, at de kun kunne anvendes ved afstemplingen af brevkort.

Fra 1934 forekommer et stempel med 20x54 mm ramme med krone og bølgelinier til højre til afstempling af masetryksager.

Omkring 1944-45 ændredes afstemplingen med Flier maskinerne. Dagstempel med 4 bølgelinier til højre ændredes, så dagstempet blev flyttet over til højre, hvorved det er dagstempet, der annullerer frimærket.

Fra 1948 fik Flier afstemplingerne mindre diameter på dagstempel. Der findes et lidt anderledes stempel anvendt i Charlottenlund i perioden 1946-48.

Alle afstemplinger med Flier og M-maskiner er almindelige. Afstemplingerne fra forsøgsperioderne er sjældne.

Forsøg med ER-maskine 1935-36

I 1935-36 blev der lavet forsøg med afstempling af tykkere breve (op til 4 mm) med Flier indsats.

Det lykkes ikke, og forsøget stoppes 14. januar 1936.

Secap maskiner 1952-

I 1952 indførtes en ny stempelmaskine i Danmark af fransk fabrikat. Den første maskine blev opstillet og anvendtes på Odder Postkontor.

Det er en halvstempeltype med både bølgelinier og reklamekliche fra 1952, og stempel til frankostempling i rødt fra 1964 (Viborg og Vejle). Alle med et smukt og enkelt dagstempel til højre.

Alle afstemplinger med denne maskine er almindelige.

Telefunken brevvendemaskiner 1963-76

I 1963 fik man den første stempelmaskine med indbygget brevvendemaskine af fabrikat Telefunken i Århus.

Der blev anvendt stempler med både bølgeblokke og reklameklicheer til venstre for dagstempel. Telefunken maskinen kunne "kun" halvstemple.

Første Telefunken afstempling er en TMS "FØRSTE UNESCO-UGE 17.10.1963" ved Århus C. *.

Alle afstemplinger er forholdsvis almindelige.

Brevvendemaskinen kaldtes en "opvas-kemaskine". Den skulle retvende alle

Secap maskine med bølgelinier

Secap med reklameklische

Telefunken med bølgelinier

Telefunken med reklameklische

forsendelserne, så de kunne blive korrekt afstemplet.

Dette skete ved at indføre fluorescerende frimærker i Danmark november 1962. Dette var dog ikke helt problemfrit, da der ofte indkom forsendelser med almindelige ikke-flourescerende frimærker.

Maskinen var i brug til marts 1976.

OCR maskiner 1992-

Et nyt teknisk vidunder af en stempelmaskine blev i 1991 installeret ved Århus Postterminal i Risskov, som terminalen ikke måtte hedde. Administrationen kaldte terminalen Midtjysk Postcenter fra marts 1992. Det viste, at man ikke havde styr på geografien, men det blev dog rettet til Østjysk Postcenter i august 1992.

OCR maskinen kunne halvstemple. Der var et dagstempel til højre og bølgelinier eller reklameklische til venstre.

OCR betyder Optical Character Recognition, hvilket på dansk betyder Optisk karakter genkendelse. Den kunne genkende karaktererne på forsendelsen.

Karaktererne er i den forbindelse de

OCR Midtjylland

bogstaver og tal, der findes i adressefeltets to nederste linier. Derfor må påtrykte firmaadresser mv. helst ikke være anbragt nederst på kuerten.

Maskinerne er leveret af AEG koncernen i Tyskland og kunne sortere og stemple 30.000 forsendelser i timen eller lige så meget som 16 øvede post-arbejdere. Der installeredes 3 maskiner.

OCR-maskinerne startede den 17. oktober 1991 med en indkøringsperiode frem til 30. oktober. Den 31. oktober 1991 er sandsynligvis den første dags-afstempling.

Baggrunden for maskinerne er en kraftig database, hvorved maskinen kunne

genkende de fleste adresser. Dernæst bliver kodestreger sprøjtet på forsendelserne (32.000 strekkoder i sekundet). I 2004 blev sorteringen mere avanceret. Sorteringsanlæg sørger for, at forsendelserne sorteres til hvert posthus og til hver vej/gade og husnummer.

Sidst i 1992 og 1993 fik også postcentret i Høje Tåstrup OCR maskiner og i 1992 fik København 5 nye OCR maskiner.

Senere har postvæsenet fået nye maskiner i de efterhånden få postcentre, der er tilbage, men den historie må vente til højskolens næste runde jubilæum.

Søren Chr. Jensen

Sylbe & Pendorf - hurtig gennemkørsel og afstempling

Her skal hverken sælges
madvarer, isenkram, tekstil,
-eller hverves medlemmer.

Vi har såmænd bare købt
pladsen her for at støtte en
god sag og sende dig en
venlig hilsen fra

Kvickly
EBELTOFT

ØSTERALLE 16 • 8400 EBELTOFT • Tlf. 8654 1988

REJSECENTER DJURSLAND

Rejsecentret med udvalgt rejsevirksomhed

INDIVIDUELLE
REJSER TIL HELE
VERDEN

Se mere på
www.rejsecenterdjrursland.dk

Tlf. 70 27 52 70

Brugsforeningen
a.m.b.a. Hornslet
Toftevej 11
8543 Hornslet
Tlf. 86 99 40 19

Alt inden for
**VVS smede-
og blikkenslagerarbejde**
Centralvarme - Varm - Sanitet

Blikkenslagerfirmaet
Ernst Meyer ApS
Tingvej 23, Hornslet

**Telefon 86 99 41 67
86 99 41 11**

Tysk Feldpost i 2. Verdenskrig

- broen mellem front og hjem

Lidt posthistorie i uddrag fra 2. Verdenskrig, hvor der mellem front og hjem blev sendt fra 30 til 40 milliarder Feldpostforsendelser.

Redigeret af R. Krings

Arbejdsgangen i det tyske Feldpostvæsen 1939 til 1945

Det var den tyske Reichspost, der med krigens udbrud op- og indrettede Feldpost-tjenesten. Den skulle behandle alle normale posthandlinger omkring soldaternes forsendelser. Der blev også omgående oprettet en telefontjeneste, som hele tiden var til rådighed for Arméerne.

Vedrørende telefontjenesten havde alle Værnemagtens telefonsamtaler forrang. Reichspost'en arbejdede tæt sammen med efterretningstjenesterne fra hæren, Luftwaffe og krigsmarinen.

Postteknisk var Feldpost'en underlagt den civile tyske Reichspost. I militært regie tilhørte den Forsyningstropperne lige som f.eks. ammunitions- og sanitets-tjenesten. I modsætning til i alle tidligere krige var den nu en del af Arméen.

Feldpostbefordring blev indrømmet absolut fortrinsret, for "forsinket Feldpost med nyheder, specielt fra pårørende" kunne give soldaterne mange: "bekymringer og derved besværliggøre ham i at gøre sin pligt" (Anvisning for bearbejdelse af Feldpostforsendelser i det tyske Reichspostområde. Kun til tjenestebrug, Berlin.).

2. afd. af postbetjente(fremtidige Feldpostansatte) fra skolen i Bad-Lippspringe oktober 1937

Opindeligt var de folk, der måtte benytte Feldposttjenesten begrænset til Værnemagtens ansatte (i hæren, Luftwaffe og krigsmarinen). I krigens løb blev kredsen dog udvidet til også at gælde omkring ansatte i politiet, Operation Todt, Waffen-SS, Reichsarbeitsdienst, samt de grænse- og toldfunktionærer, der gjorde tjeneste ved fronten eller i de besatte områder.

Almindelige Fp-forsendelser blev befordret gebyrfrit op til en vægt af 250 gram. Brevene måtte soldaterne ikke medtage til frontlinien. De kunne, hvis de faldt i fjendens hænder, give et overblik over troppernes tilstand, eller give andre relevante og farligere militære oplysninger som f. eks. forsyningsituationen eller troppebevægelser.

Af samme grund var det også forbudt at føre dagbog i Arméen. Breve på fanger eller på faldne soldater blev af modstanderen altid frataget dem og underkastet nøjere analyser. Endnu idag befinder der sig tusindvis af tyske soldaterbreve i de russiske arkiver.

Oberkommando der Wehrmacht Wehrmachtauskunftsstelle für Kriegerverluste und Kriegsgefangene Berlin W 30, Hohenstaufenstraße 47/48 	FLIESERANGEBOTEN Feldpostkarte am Fernsprecher untzrlassen! HERK Frau Anna K i s t n e r in C o b u r g Snitalzasse 2
--	--

Værnemagtens officielle Feldpost er forsynet med et som regel sort fortrykt tjenestetempel samt sort fortrykt åben afsenderadresse. Afsenderen Oberkommando der Wehrmacht/ Wehrmachtaus-kunftstelle/Kriegerverluste u Kriegsgefangene, svarer mor som efterlyser sin søn. Maskinstempel med 4-linieret propagandatekst: "Tal ikke pr-atsamtaler i telefonen efter Luftangreb!"

Formålet med Feldposten

Udover det primære formål at befordre militærtjenstlige og private forsendelser til og fra Værnemagtens personale, skulle der ligeledes stilles transportmidler til rådighed (f. eks. til transport af sårede eller andre for krigen vigtige ting som forsyninger og efterretningsmateriale). De militære opgaver omfattede kun lidt

modstandsforebyggelse (gennem censur) samt blotlæggelse af stemningsbilleder blandt tropperne og civilbefolkningen ved at afhøre censurpersonalet.

Feldpostens organisering

Feldposttjenesten var rent fagligt underlagt tysk Reichspost, som den jo også havde været det i 1. Verdenskrig. Organiseringen og tjenesterne blev reguleret af Værnemagten. Den 24. aug. 1939 udnævnte præsidenten for Tysklands Reichspostdirektion i Köln Karl Ziegler til Hærfeltpostmester (Heeresfeldpostmeister). Med denne dato begyndte den fysiske eksistens af den tyske Feldposttjeneste i 2. Verdenskrig.

Ziegler hørte til staben af generalkvartermestre ved hærens overkommando, hvor han i det væsentlige koordinerede anvisningerne og anordningerne mellem generalkvartermestrene og Reichspostministeriet. Med igangsættelse af den tyske Fp-tjeneste trådte også Fp-forskrifterne i kraft. De var ikke skabt af den tyske Reichspostminister men af hærens øverstbefalende. Det var altså et militært regulativ.

Under sig havde Hærfeltpostmesteren samtlige Fp-enheder + Fp-tjenestesteder. I særlig grad gjaldt det bestandigt at holde Fp-Oversigten (Feldpostübersicht) ajour og korrekt. Samtidigt måtte først og fremmest de bevægelige troppers beliggenhed camoufleres.

Feldposten havde en særlig position indenfor Arméerne, da den tilhørte både den civile Reichspost og militærets organisation. Den var inddelt i 3 hierarkier:

Ministeriet - Hærfeltpostmesteren

Reichspostdirektionen (distriktsområder) - Arméfildpostmestre

Amtsebene (embedsområder) - Feldpostenheder herunder:

Armébrevsteder

Feldpostcentraler

Feldpostkontorer

Tjenestestederne var på den ene side underordnet militærets kommandotropper såsom hærens overkommando, Arméoverkommandoen samt divisionerne, og samtidigt skulle de postteknisk følge foreskrifterne fra Reichspostministeriet.

Arméfildpostmesteren blev indsat ved Arméoverkommandoen. Han skulle følge anvisningerne fra divisionskommandørerne eller Armée-korpserne, der alle anordnede deres krav efter den militære situation.

Arméfildpostmesterens (APM) tjenesteområde havde almindeligvis 14 ansatte. Områderne, de var ansvarlige for, ændrede sig i krigens løb alt efter de militære omstændigheder.

Skulderstropper fra henholdsvis en Fp-Amtmann, Fp-Schafner og en Fp-Oberpostinspektor.

Feldpostens personel

Med udbruddet af 2. Verdenskrig trådte det samlede feldpostpersonale ind i Værnemagten.

Postfunktionærerne i værnemagtsuniformen blev indkaldt af militærtjenestestederne og var ifølge Fp-forskrifterne militært ansatte så længe krigen varede (auf Kriegsdauer).

Våbenmærkefarven for Fp-enheder var citrongul, på skulderstropperne var anbragt bogstaverne "FP", af hvidt let-metal.

FP-ansatte fik soldbøger og identifikationsmærke (kadaverskilt). Relevante spørgsmål omkring evt. ansættelse, forflyttelse, kommandoer, erstatninger samt fritagelser fra Fp-tjeneste blev afgjort af Militærfeltpostmesteren.

I begyndelsen af krigen gjorde 7.000 mand Feldposttjeneste; dette antal steg i løbet af krigen langsomt til ca. 12.000 postmedarbejdere. Dertil kom hjælpekræfter ved de store omladningssteder (Umschlagstellen); man indkaldte simpelthen lokalbefolkningen i de besatte områder, eller mange gange anvendte man endda også krigsfanger.

Disse blev især indkaldt og anvendt til af- og pålæsning. I baglandet indkaldtes også kvindelige statsansatte, især til anvendelse i telefon- og fjernskrivertrafik. Hele postvæsenet (DRP som DFP) kæmpede konstant med mangel på folk.

Personaleproblemet forøgede sig drastigt allerede i 1941. Frem for alt manglede man fagfolk. Uophørligt, lige fra begyndelsen af 1942 (nederlaget foran Moskva i vinteren 1941-42) og den tyske sommeroffensiv i Sydrusland 1942, tiltog nedlæggelse af UK-tjenester (Unabkömmliche d.v.s. ansatte, der andetsteds var uundværlige og derfor ikke gjorde militærtjeneste), og flere og flere yngre og mindre militærtjenstlige ansatte ved Reichsposten blev nu indkaldt til militærtjeneste ved Feldposten.

Ydeevnen hos de postansatte på hjemmefronten sank voldsomt på grund af denne belastning, og sygdomstilstandene steg. Der blev indkaldt mange flere kvinder som erstatning for mændene. I årene 1939 til 1944 steg antallet fra 38.000 mandlige postmedarbejdere i hjemmeområderne til 84.000 kvindelige ansatte. Dette antal steg endda efterhånden yderligere til 266.720.

I kampen om arbejdskraft konkurrerede Posten også med andre erhverv, frem for alt rustningsindustrien, og kun ved hjælp af de tildelte fremmedarbejdere og krigsfanger var det muligt for Feldposten at håndtere den stigende Fp-trafik.

Grundet "den totale krigsindsats" ved alle fronter, måtte Reichsposten dog fra august 1944 også iværksætte drastiske indskrænkninger. Således blev f.eks. alle Fp-småpakkeforsendelser indstillet, ekspres- og søndagsbreve stoppet, postuddeling på hverdage reduceret, brevkassetømningen indskrænket, indenlandske telegrammer og telegrafiske postanvisninger spærret.

Den tyske Feldpost havde ingen taktiske opgaver!

Alle krigsførende nationer gør hele tiden alt for at opretholde soldaternes muligheder for kontakt med de pårørende derhjemme. Hensigten hermed er at påpege, at en psykologisk understøttelse er meget vigtig for opretholdelse af troppernes kampmoral.

"Opretholdelsen af en hurtig og sikker postforbindelse mellem tropper og hjem er en af forudsætningerne for en positiv stemning og høj kampmoral iblandt tropperne" hed det i anvisningerne fra 1940 omkring bearbejdelsen af Fp-forsendelser i det tyske Reichspostvæsen.

Via Fp-feltposttjenesten blev også postgirooverførsler og andre pengeforsendelser bearbejdet. Disse forsendelser var gebyrpligtige efter tyske inldandstakster. Pengetrafikken var desuden underlagt begrænsning (maks. 1.000 Reichsmark, som i løbet af krigen periodevis blev mindsket og nogle gange helt spærret), for at forhindre almindelig udplyndring af de besatte områder. Værdi- og Rekom-

Fp-kort hjem - front sendt "Zurück" med overstreget adresse og sort henvisningsstempel "Zurück/Feldpostnummer/unrichtig"

manderet forsendelse var forbeholdt de partitilknyttede tjenestesteder samt de militære kommandomyndigheder. Forsendelser "pr. expres" var kun mulige i retning mod front.

Feldpostnumrene

Et 5-cifret Feldpostnummer camouflerede alle adresser til tropperne; man måtte jo regne med, at Fp-forsendelserne kunne falde i fjendehånd, samt at troppernes beliggenhed derved kunne aflæses. Stationære indretninger i hjemlandet som f. eks. kaserner, lufthavne og lazaretter fik intet Feldpostnummer, de kunne kun modtage Feldposten via åbne adresser.

Enhederne beholdt deres Feldpostnummer også ved garnisonsskifte. En soldat, der blev forflyttet til andre tropper, måtte derfor udskifte sit Feldpostnummer med et nyt. Hver selvstændig enhed (kompagni, batteri og bataljon) havde eget Fp-nummer. Bogstaver(A, B, C, D,...) kendetegnede rækkefølgen i enhedernes underenheder f.eks. stab, 1. 2. 3. Kmp. indenfor en bataljon (eks. 12345 B).

I begyndelsen af krigen opstod der naturligvis betydelige vanskeligheder ved indførelsen og anvendelsen af et Feldpost-nummersystem, som et helt folk skulle vænne sig til.

Postorganisationens forsynings- og fordelingstjeneste, tilmelding og ombytning af Fp-numre, tilpasning til troppeforflytninger samt koordinering af logistikken var også ret problematisk. Vanskelighederne med Feldposten varede til efter erobringen af Polen. Hele tiden blev der i aviserne opfordret til anvendelse af Feldpostnummeret (Stets die richtige Feldpostnummer!) "Husk altid det rigtige Feldpostnummer! Tusinder af brevskrivere har allerede ærgret sig over, at et Feldpostbrev fra dem aldrig nåede modtageren. Skylden var dog ikke Feldpostens, men det forkerte Feldpostnummer."

Fp-numrenes antal steg voldsomt i løbet af krigen. I 1939 var der tildelt 40.000 Fp-numre. Ved slutningen af 1942 var antallet steget til 56.000, var i april 1943 oppe på de 60.000, og i februar 1944 var tallet 64.000 nået. Indtil i dag mener man dog ikke, at alle Fp-numrene har været taget i brug.

I WAST, Berlin's kontorer (Deutsche Dienststelle für die Benachrichtigung der nächsten Angehörigen von Gefallenen der ehemaligen deutschen Wehrmacht) et tysk tjenestested med efterretninger til faldnes pårørende fra den daværende tyske Værnemagt, ligger de originale Fp-nummeroversigter, de henviser til 68.000 Fp-numre.

I løbet af krigsårene blev Fp-nummeret ved opløsning af en troppeenhed tildelt igen til andre troppeenheder. På denne måde kunne et Fp-nummer nogle gange være anvendt op til flere gange.

Dagligstemplet på Fp-forsendelserne fra mobile Fp-enheder i retningen front-hjem var et Ø28 mm ring-håndstempel kaldet Norm 01; ved faste troppeanlæg anvendtes ofte camouflagestempler med forskelligt udseende.

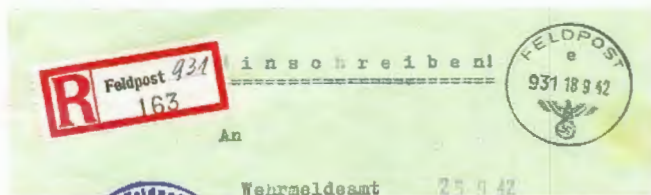

Til Fp-numrene, der tildeltes ved indsatser udenfor rigsgænsen, hørte et Fp-kontor med eget 3-cifret Kenn-nummer (identitets- eller kendingsnummer). Dette nummer var afsenderen derhjemme dog ikke bekendt med. Feldpostnummeret kunne herefter stedsbestemmes på følgende måde: Kenn-numrene tildeltes de enkelte Fp-centralpostkontorer. Herfra kunne de Fp-ansatte altid nøjagtigt sortere Fp-forsendelserne efter Feldpostoversigten, en opslagsbog der altid præcist viste hvilket Kenn-nummer (Feldpostkontor), hvert enkelt Feldpostnummer tilhørte.

Denne nøgle til hele systemet skulle betragtes som en statshemmelighed.

Den skulle opbevares under største sikkerhed, og skulle straks tilintetgøres ved risiko for fare, for at sikre at troppernes tilhørssteder forblev hemmelige. Cifreringskoderne forandrede sig konstant på grund af de militære bevægelser.

En berigtigelsestjeneste (Feldpostbüro des Reichspostministeriums in Berlin), senere (Feldpoststelle des Reichspostministeriums in Frankfurt/Oder) holdt løbende Kenn-nummerlisterne ajour med den aktuelle krigssituation.

For at kunne identificere afsenderen af privilegeret post såsom Værdi-, pakke- eller R-forsendelser, stod Kenn-nummeret i stemplet og var skrevet eller stemplet på etiketten. Kenn-nr. 931 her tilhørte Fp-kontor til særlig tjeneste 603, underlagt AMP 2 v. AOK 2 som på forsendelsestidspunktet opererede ved Østfronten

Feldpostens transport- og forsendelsestid

"Blitzkrigen" krævede stor mobilitet, også af Fp-kontorerne. De fulgte stationeringen af Fp-omladningsstederne (Fp-Umschlagstellen), og da de skulle følge i hælene på troppernes hurtige fremmarch, blev de derfor med ret kort varsel hele tiden forlagt til et nyt sted. Fp-kontorernes placering blev også valgt efter de forhåndenværende lastvogns-transportmuligheder mellem forsyningsenheder og tropper.

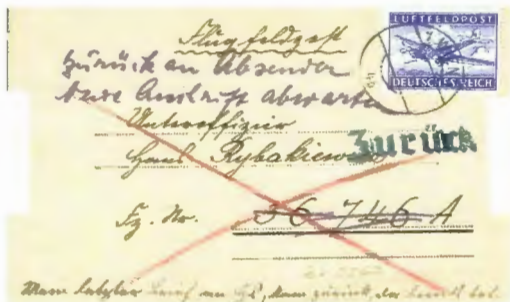
Fra efteråret 1944 måtte man i skyggen af det militære tilbagetog rømme eller endda sprænge stadig flere og flere postkontorer, med det resultat, at selv de indskrænkede postforbindelser kunne Feldposten i løbet af vinteren 1944/45 i store tilbagetrækningsområder slet ikke eller kun opretholde med lange befordringstider (2-4 uger).

I forhold til den civile post var Feldposten altså længere undervejs. Dette fik en del soldater til også at benytte det civile postvæsen, hvis de var stationeret i nærheden af et posthus i en by eller et område.

Dette søgte Kontraspirationstjenesten ihærdigt at forhindre. Den ville bevare kontraspirationens kontrolmuligheder ved brugen af Fp-numrene og indgreb via censuren.

Derfor var det ret vigtigt, at Fp-folkene anstrengte sig med at få posten frem så hurtigt som muligt. Befordringstiderne varierede hver især efter de pågældende krigsskuepladser og deres transportmuligheder. F.eks. var Fp-befordringstiden i året 1942 til den nordlige Østfront 5-9 dage, den sydlige Østfront 12-16 dage til Danmark 3-4 dage, til Norge 6-7 dage, til Finland 9-10 dage, til Italien 4-5 dage, til Libyen (Panzerarmé Afrika) 6-14 dage, til Serbien og Grækenland 5-6 dage. Pakkepost- og småpakkeforsendelserne varede altid nogle dage længere end Fp-brevforsendelserne.

Fra efteråret 1944 kunne disse befordringstider heller ikke mere overholdes på grund af pludselige frontforandringer. De lange befordringstider skyldtes også ud-

Luftfeldpost-foldebrev m. Lupo-mærke 1A sendt hjem - front annull. Wien 8. 1. 44. til Unteroffizier m. Fp-nr. 36746 A = Stab III + 9. -12. Komp. Grenadier-Regiment 477 (Østfront). Brevet dog sendt retur med violet stmpl. Zurück og påskrift "zurück an Absender/neue Anschrift abwarten"
Afsender har skrevet det sørgelige budskab "mein letzten Brief von Hs, kam zurück, war bereits tot"

fald af utallige jernbanestrækninger (sabotage eller bombeangreb). Yderligere var benzinen og andre drivmidler til flyvemaskiner og transportfartøjer blevet en mangelvare.

Feldposten blev derfor oftest stationeret sammen med andre forsyningstjenester som ammunition, beklædning, forplejningen ved centrale trafikknudepunkter. Ind- og udlevering af Feldpost blev herfra varetaget af værnemagtsenheder. Hver militærenhed rådede over en postafhenter (Postabholer), der skulle være fortrolig med Fp-forskrifterne, og skulle være tilstede ved indlevering og afhentning. Skulle en enhed undertiden friskes op eller rekreere sig i Reichsgebiet, eller i et besat område hvor Deutsche Dienstpost var oprettet, kunne Feldposten blive ind- eller udleveret ved et civilt postkontor.

Militærrets Post (forsendelser imellem troppeenheder)

Blev bearbejdet internt uafhængigt af til- og fra hjemposten. Organiseringen af militærrets postbefordring tilfaldt Armé-Fp-mesteren (Arméefeldpostmeister).

Da forsyningsforudsætningerne mellem hær- og armétropper løbende ændrede sig, og da det ikke altid var muligt at tildele et Feldpostkontor, var denne Fp-forsyning imellem tropperne yderst besværlig.

Fig. 9. 38. II A

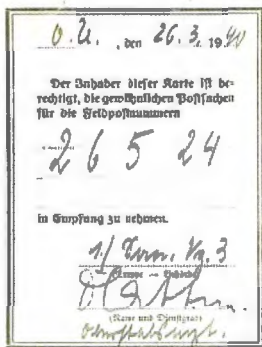

Fig. 9. Dia A 2

Postafhenterens pas med den ansvarlige officers godkendelse og tekst "Berechtigungskarte" (Adler 7383- 38. II A - Fp 9 Din A 7) nr. 1451 fra O. K. af 26. 3. 1940 med sortviolet tjene-stestmpl. "San.Kp.3" + tekst: "Indehaveren af dette kort er berettiget til at modtage de sæd-vanlige postforsendelser til Feldpostnummer 26524". 1./Div. Kp./sign./Oberstabsleut."

Feldpost sendt i retning hjem-front

Blev fra civilpostkontorerne i Reichspostområdet fordelt og videretransporteret via civile postsamlsteder til tilhørende Fp-huse. Først her var forsendelserne i Feldpostens varetægt, og blev transporteret videre via feldpostcentraler, og derfra fordelt gennem feldpostknudepunkter til feldpostkontorerne.

Feldpost sendt i retningen front-hjem

Var underlagt permanent improvisation. Der måtte hele tiden reguleres og findes på. Almindeligvis blev den indleverede post straks bearbejdet. Der blev lavet områdebundter og -sække, som blev sorteret efter større byer i baglandet. De blev derefter dirigeret til større knudepunkter.

For at beskytte Feldpostens eventuelle militære hemmeligheder mod faren ved indkig og indgreb fra tredjepart, og af hensyn til tyveri og spionage, var det nødvendigt at bevogte Feldposten. Om natten blev der opstillet vagter ved alle postkontorerne, og transporten blev sikret med vagtpersonel. Især måtte pakker og småpakker sikres mod plyndring, og særligt i forsyningssvære perioder forekom en hel del plyndringer af Fp-pakkerne, da disse jo for størstedelen indeholdt levnedsmidler og beklædningsgenstande sendt hjemmefra.

INSELPOST-provisorier fra RHODOS og VUKOVAR - samt U-båds-frimærket fra HELA-halvøen i Westpreussen, hvor det blev udgivet til de indesluttede tyske tropper

Brevcensuren fra 1939 til 1945

En særlig indsats i Feldposttrafikken under verdenskrigen gjorde den tyske censur, der sammen med den japanske og russiske hørte til de aller strengeste. Værnemagtens censur skiftede i løbet af krigen fra at være en spionagecensur til en ideologisk, idet den post censuren åbnede blev analyseret meget nøje. Den nationalsocialistiske propaganda forsøgtes videreført i posten.

Brevet skulle være et våben. Staten søgte ved hjælp af sit propagandaapparat at få indflydelse på brevskriverne. Således måtte der til fronten ikke skrives om problemer eller sladres om rygter og sludder. Fra frontzonerne skulle der skrives "holde ud" -paroler og positivt om forholdene. Frontnyhederne bragte også hele tiden henvisninger til kontrapionagens forskrifter.

Der måtte ikke skrives enkeltheder vedrørende tjenestestedet f. eks. opholdsted, sammensætning, styrke, navne på overordnede og kammerater, udrustning samt bevæbning, militær strategi, stillingen og tab. Der måtte heller ikke læses eller videregives fjendtlige flyve- og propagandablade. Der måtte ikke bedes om varer eller brugsgenstande hjemmefra for at sælge dem til befolkningen i de besatte områder. Forkortelser var tilladt, men morse-, spejl- eller andet hemmeligt sprog var strengt forbudt.

Der måtte kun skrives på europæisk, ingen fotos af militært vigtige genstande, og især var fotografier af henrettelser eller fjendtlige grusomheder forbudt. Film måtte ikke optages hverken i udland eller i besatte områder.

Desuden var posttrafik med det fjendtlige udland forbudt, undtaget var dog post til tyske krigsfanger, som befandt sig i fjendens varetægt. Fremmed valuta måtte heller ikke sendes fra hjem til tropper.

Censurpersonalet kontrollerede kun et minimalt antal Fp-breve, men medieopmærksomheden på censuren var til gengæld meget stor.

Virksomheden på soldaternes post var også stor, men dog ikke større end at et betydeligt antal soldater alligevel trodsede censuren. Forbavsende åbent og upåvirkede skrev de deres mening og deres hensigter. 30-40.000 brevskrivere blev i løbet af krigen anklaget for militært undergravende virksomhed. Straffen spændte lige fra fængsel, tugthus og til henrettelse.

Forsendelsesvejene

I løbet af krigen kom det ved flere frontafsnit også til postindskrænkninger eller postspærringer i Feldposttrafikken. Omfanget af tilladte pakkeforsendelser blev herefter rationeret med udgivelse af Tilladelsesmærker" (Zulassungsmarken) til soldaterne, eller via vægtbegrænsninger for Fp-forsendelserne.

Fra 21. september 1939 medførte det tyske Lufthansa post (først og fremmest på ruten Berlin-Danzig-Königsberg). En civil luftfartstjeneste blev optaget mellem Danmark, Sverige, Finland, Estland, Italien, Ungarn, Jugoslavien, Bulgarien Grækenland, Rumænien og senere med Tyrkiet. Fra 1940 blev også Schweiz, Spanien og Portugal optaget i aftalen.

De store områdeudvidelser efter 1941 stillede store krav til Feldposten vedrørende forbedrede transportmuligheder. Derfor blev der i foråret 1942 oprettet en regelmæssig Luftfeldposttjeneste til Østfronten og i december 1942 med Vichy-Frankrig.

En hurtig forbindelse over store og uvejsomme afstande er kun mulig med fly-

vermaskiner. Fp-kontorerne skulle derfor nu indrettes i nærheden af en lufthavn eller flyveplads. Denne Luftfeldposttjeneste blev oprettet ved Brest-Litovsk, i Tunis i Nordafrika, på de besatte græsk/italienske Øer i Ægæerhavet, i Kurland (Letland), i Nordskandinavien (fra september 1943 til maj 1945).

Endvidere transporteredes Feldpost i Norden fra Rovaniemi mod nord over den 500 km lange is-landevej, mod øst med tog og mod sydøst over en strækning med forsyningsfartøjer. Enkelte tyske enheder, der ikke opererede i samlede enheder, kunne her postforsynes med hjælp af det finske feltpostvæsen.

Her bestod der også Lp-forbindelser, som fløj med Kurérpost, eller med Lufthansas maskiner, der beføj flyveruten Berlin - Stockholm.

For de indsatte Værnemagtsenheder i afsnit Syd på Østfronten oprettedes i april 1942 "Luftfeldpostdienst Osten" med egen Luftfeldposteskadrille.

Førstedagsafstempling frontafsnit Süd FELDPSTa 916 8. 5. 42 på LUPO mærke 1A, afsender med Fp-nr.13968, Kenn-nr. 916 = Fp-kontor. 175 = 73. Inf. Division, kaldet Kleistdivisionen. Forsinkelsen af starten på Luft-Fp-tjeneste i afsnit Süd skyldtes forberedelser til Operation Blau

Luftfeldposten, der var uden radioforbindelse og ofte udsat for fjendtlige jagere, havde som mål i begrænset omfang at muliggøre en hurtigere Fp-forbindelse. I Norden (ved frontafsnit Murmansk, Kandalakscha, Uhtua) blev Lufthansa fra september 1943 indsat til at medbringe Luftfeldpost.

Ved begyndelsen af 1943 var udbredelsen af det område Feldposten skulle servicere på sit højeste. Tyske tropper stod ved Atlanterhavskysten, og ved Volga, i Nord-Afrika og i Nordfinland; dette betød samtidigt, at forplejnings- og forsyningsnettet samt kurérlinierne måtte udvides enormt.

Som følge af det tyske tilbagetog fra Grækenland, udviklede Luft-Fp-tjenesten til Grækenland og Balkan, sig fra oktober 1944 til maj 1945 til den såkaldte INSELPOST, bestemt for de tyske tropper der blev efterladt på øerne Kreta, Milos, Lesbos og de tidligere italienske Dodekanesiske Øer med bl. a. Rhodos.

Jernbanetransporten over land var meget udsat for partisanangreb. Feldposten blev rationeret; breve max 20 g, og ingen Feldpost-småpakker.

De meget ringe transportmidler, der stod til rådighed, gjorde at Lp-mærkerne uddeltes i yderst begrænset omfang. Alligevel måtte Luftfeldposttjenesten allerede fra efteråret 1944 yderligere begrænse sig stærkt grundet den militære situation.

Under de utallige tilbagetrækningsbevægelser gik et Fp-kontor ofte tabt f. eks. ved udfald af lastvogne i det iskolde Sovjet, eller på grund af brændstofmangel.

Skriftligt materiel vedrørende Feldpost fra omkring invasionstiden (6. juni 1944) og tilbagetoget i Frankrig forefindes næsten ikke, da der var udstedt ordre om øjeblikkelig destruktion af alle krigsdagbøger og lignende hemmelige papirer.

Under tilbagetoget mod Das Reich, blev også samtlige Feldpostkøretøjer efterladt langs landevejene på strækningen.

Forsyningerne til de efterhånden indesluttede Atlanterhavsfæstninger blev varetaget nødtørftigt fra luften, pr. skib og dels pr. ubåd. Undertiden blev der også

Et landkort over det område Tyskland havde besat i 1942/43 som Feldpost skulle servicere. Fra Nordkap til Nordafrika, og fra Kaukasus i øst til Biscayen i vest.

indsat vandfly på havene omkring fæstningen La Rochelle. Ja endog kampfly (hvis der var flere tilbage) tjente periodevis som forsyningsfly. Fra januar 1945 var næsten alle flyvepladser i Tyskland erobret af de allierede tropper, derfor måtte denne forsyning til sidst ske fra Norditalien.

Forbindelsen med de indesluttede tropper på de Ægæiske Øer blev fra efteråret 1944 også ringere og ringere. Flyvemaskinerne styrtede ret ofte ned, enten på grund af dårlige vejrbetingelser, eller de blev simpelthen skudt ned.

Basisforsyningerne var allerede blevet så dårlige, at Feldposten måtte lades tilbage på posthusene.

Gennem chefen for Efterretningsvæsenet i Hærens Overkommando blev der, som en ekstra nyhedstjeneste til ø-tropperne i Det Ægæiske Hav, oprettet en kammeratskabs-tjeneste Sydøst. På radiolinierne kunne udveksles hilsener med dem derhjemme. Næsten kun om natten sendtes korte meddelelser i kode, som i Tyskland blev decifreret til en kort tekst, overført på fortrykte Fp-kort, der videresendtes til de pårørende. Modsat kunne pårørende sende korte efterretninger med postkort til Reichs-sender Wien, der videresendte dem til øerne, hvor nyhederne blev trykt i soldaterbladene "Veste Kreta" samt "Wacht auf Rhodos", eller de blev videregivet via ø-radioerne. Allerede den 21. september 1944 var 300.000 efterretninger til og fra fæstningerne blevet viderebragt.

Ligeledes indrettede Overkommando Marine West en familie- samt kammeratskabsradio for indesluttede soldater. Marineefterretning Nord i Wilhelmshaven modtog radiosamtaler til og fra Dunkirk og Kanaløerne, Marineefterretning Bernau ved Berlin betjente linierne til Lorient og St. Nazaire, Overkommando Marine West's radiostation ved Wiesbaden overtog samtalerne omkring La Rochelle og fæstningen i Gironde.

Forsendelsesvejene var meget lange (undertiden gik de gennem andre lande) og komplicerede på grund af kodning og afkodning; om dialog var der absolut ikke tale. Udelukkende livstegn kunne sendes. Denne radioforbindelse kendes anvendt til 21. februar 1945.

Afslutningen på Feldposten

Begivenhederne i årene 1944-45 på krigsskuepladserne på Østfronten, i Syden samt på Vestfronten berørte naturligvis også organiseringen af Feldposten. Bl.a. havde personalet ofte været indsat siden krigens start; presset til at arbejde i et tilbagetræknings tempo, der til tider var meget højt; og i Østpreussen kunne Fp-personalet f.eks. end ikke mere bringe sig i sikkerhed.

Da jernbanenettet var overbelastet, blev der i 1945 næsten ikke mere transporteret Feldpost. Militærets overkommando nægtede simpelthen Feldposten flere lastvogne, derfor måtte meget post lades tilbage. I krigens sidste måneder blev også forbindelserne mellem feldpostmestrene stadig sværere for ikke at sige umulige. Disse komplicerede transport- og forsyningsproblemer ramte Feldposten hårdt, og krævede særlige tiltag.

Således indførte Arméfeldpostmester Dr. Hill ved den 16. og den 18. Armé i marts 1945 det såkaldte "Kurland-Schnellbrief". I første omgang for de sårede, men senere også for en hurtig forbindelse med soldaternes hjem. Nye frimærker kunne dog ikke trykkes, derfor anvendtes de forhåndenværende mærker, kort samt foldebrevpapir. 1944 Jule- Fp-pakkemærket (Mi. 4 grøn) blev halveret lodret og for at beskytte imod misbrug og forfalskning, straks klæbet på breve og kort, samt forsynet med tjenestestempel fra Fp-central 734 (Fp-nummer 17091). Fp-kontorarbejdet blev udført af de kvindelige postmedarbejdere i Libau. Transporten foregik pr. fly; men dog kun i meget ringe antal.

Den 1. maj 1945 kom så endelig ordren (som en af de sidste befalinger fra OKW (Hærens Overkommando): "Med øjeblikkelig virkning opløses alle divisionsfeldpostkontorer. Feldpostforsyning overtages af korpsfeldpostkontorerne. Det ved opløsning af feldpostkontorerne frigjorte feldpostpersonale og materiel stilles til rådighed for hærstyrkerne (de allersidste kæmpende hærenheder)".

En uge senere ophørte 2. Verdenskrig og hermed også den velgennemførte og af tropperne ofte meget velsignede feldposttrafik.

Vintervasketøjsmærke 1944

Tunis-pakkemærke 1943

Julepost-mærke Rhodos 1944

Karl Ziegler overlevede krigen og skrev i året 1950 som Ministerialdirektor a. D. sine erindringer fra tiden som Heeresfeldpostmeister i 2. Verdenskrig: "Erinnerungen an die Feldpost im Krieg 1939-1945". Karl Ziegler døde 2. november 1952.

**RÅD
& DÅD** RYOMGÅRD
BYGGECENTER

Vestergade 108
8550 Ryomgård
Tlf. 87 74 12 34
Fax 86 39 47 88

**TØMRERFIRMAET
HENNING JENSEN A/S**

RISVANGSVEJ 27 · 8530 HJORTSHØJ
FAX 86 98 99 75 · TELEFON 86 98 90 75
BILTELEFON 40 29 62 00

Carl F

Carl F Arkitekttegnet

Henning Larsen
HL dørgrebet blev designet
i 1996 af Henning Larsen
Tegnesteue A/S og er benyttet
i adskillige bygninger: Bl.a.
Nordeas nye hovedsæde
på Christianshavn, Malmø's
Bibliotek, Mekoprint i
Nordjylland, Roskilde Universitet
og Operahuset i København.

Carl F as Sommervej 23, 8210 Århus V. Tlf. 87 44 85 00

carlf.dk

1. *Introduction*
 2. *Background*
 3. *Methodology*
 4. *Results*
 5. *Discussion*
 6. *Conclusion*
 7. *References*
 8. *Appendix*
 9. *Figure 1*
 10. *Figure 2*
 11. *Figure 3*
 12. *Figure 4*
 13. *Figure 5*
 14. *Figure 6*
 15. *Figure 7*
 16. *Figure 8*
 17. *Figure 9*
 18. *Figure 10*
 19. *Figure 11*
 20. *Figure 12*
 21. *Figure 13*
 22. *Figure 14*
 23. *Figure 15*
 24. *Figure 16*
 25. *Figure 17*
 26. *Figure 18*
 27. *Figure 19*
 28. *Figure 20*
 29. *Figure 21*
 30. *Figure 22*
 31. *Figure 23*
 32. *Figure 24*
 33. *Figure 25*
 34. *Figure 26*
 35. *Figure 27*
 36. *Figure 28*
 37. *Figure 29*
 38. *Figure 30*
 39. *Figure 31*
 40. *Figure 32*
 41. *Figure 33*
 42. *Figure 34*
 43. *Figure 35*
 44. *Figure 36*
 45. *Figure 37*
 46. *Figure 38*
 47. *Figure 39*
 48. *Figure 40*
 49. *Figure 41*
 50. *Figure 42*
 51. *Figure 43*
 52. *Figure 44*
 53. *Figure 45*
 54. *Figure 46*
 55. *Figure 47*
 56. *Figure 48*
 57. *Figure 49*
 58. *Figure 50*
 59. *Figure 51*
 60. *Figure 52*
 61. *Figure 53*
 62. *Figure 54*
 63. *Figure 55*
 64. *Figure 56*
 65. *Figure 57*
 66. *Figure 58*
 67. *Figure 59*
 68. *Figure 60*
 69. *Figure 61*
 70. *Figure 62*
 71. *Figure 63*
 72. *Figure 64*
 73. *Figure 65*
 74. *Figure 66*
 75. *Figure 67*
 76. *Figure 68*
 77. *Figure 69*
 78. *Figure 70*
 79. *Figure 71*
 80. *Figure 72*
 81. *Figure 73*
 82. *Figure 74*
 83. *Figure 75*
 84. *Figure 76*
 85. *Figure 77*
 86. *Figure 78*
 87. *Figure 79*
 88. *Figure 80*
 89. *Figure 81*
 90. *Figure 82*
 91. *Figure 83*
 92. *Figure 84*
 93. *Figure 85*
 94. *Figure 86*
 95. *Figure 87*
 96. *Figure 88*
 97. *Figure 89*
 98. *Figure 90*
 99. *Figure 91*
 100. *Figure 92*
 101. *Figure 93*
 102. *Figure 94*
 103. *Figure 95*
 104. *Figure 96*
 105. *Figure 97*
 106. *Figure 98*
 107. *Figure 99*
 108. *Figure 100*
 109. *Figure 101*
 110. *Figure 102*
 111. *Figure 103*
 112. *Figure 104*
 113. *Figure 105*
 114. *Figure 106*
 115. *Figure 107*
 116. *Figure 108*
 117. *Figure 109*
 118. *Figure 110*
 119. *Figure 111*
 120. *Figure 112*
 121. *Figure 113*
 122. *Figure 114*
 123. *Figure 115*
 124. *Figure 116*
 125. *Figure 117*
 126. *Figure 118*
 127. *Figure 119*
 128. *Figure 120*
 129. *Figure 121*
 130. *Figure 122*
 131. *Figure 123*
 132. *Figure 124*
 133. *Figure 125*
 134. *Figure 126*
 135. *Figure 127*
 136. *Figure 128*
 137. *Figure 129*
 138. *Figure 130*
 139. *Figure 131*
 140. *Figure 132*
 141. *Figure 133*
 142. *Figure 134*
 143. *Figure 135*
 144. *Figure 136*
 145. *Figure 137*
 146. *Figure 138*
 147. *Figure 139*
 148. *Figure 140*
 149. *Figure 141*
 150. *Figure 142*
 151. *Figure 143*
 152. *Figure 144*
 153. *Figure 145*
 154. *Figure 146*
 155. *Figure 147*
 156. *Figure 148*
 157. *Figure 149*
 158. *Figure 150*
 159. *Figure 151*
 160. *Figure 152*
 161. *Figure 153*
 162. *Figure 154*
 163. *Figure 155*
 164. *Figure 156*
 165. *Figure 157*
 166. *Figure 158*
 167. *Figure 159*
 168. *Figure 160*
 169. *Figure 161*
 170. *Figure 162*
 171. *Figure 163*
 172. *Figure 164*
 173. *Figure 165*
 174. *Figure 166*
 175. *Figure 167*
 176. *Figure 168*
 177. *Figure 169*
 178. *Figure 170*
 179. *Figure 171*
 180. *Figure 172*
 181. *Figure 173*
 182. *Figure 174*
 183. *Figure 175*
 184. *Figure 176*
 185. *Figure 177*
 186. *Figure 178*
 187. *Figure 179*
 188. *Figure 180*
 189. *Figure 181*
 190. *Figure 182*
 191. *Figure 183*
 192. *Figure 184*
 193. *Figure 185*
 194. *Figure 186*
 195. *Figure 187*
 196. *Figure 188*
 197. *Figure 189*
 198. *Figure 190*
 199. *Figure 191*
 200. *Figure 192*
 201. *Figure 193*
 202. *Figure 194*
 203. *Figure 195*
 204. *Figure 196*
 205. *Figure 197*
 206. *Figure 198*
 207. *Figure 199*
 208. *Figure 200*
 209. *Figure 201*
 210. *Figure 202*
 211. *Figure 203*
 212. *Figure 204*
 213. *Figure 205*
 214. *Figure 206*
 215. *Figure 207*
 216. *Figure 208*
 217. *Figure 209*

Notater: